

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Tredje behandling af lovforslag nr. L 136: Forslag til lov om ændring af pensionsbeskatningsloven, arbejdsmarkedsfondsloven, ligningsloven og andre love. (Konsekvensændringer som følge af førtidspensionsreformen m.v.).

Af skatteministeren (Svend Erik Hovmand).
(Fremsat 27/2 2002. Første behandling 18/3 2002. Betænkning 10/4 2002. Anden behandling 16/4 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmig med 114 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Tredje behandling af lovforslag nr. L 112: Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), lov om produktionsskoler, lov om gymnasiet m.v., lov om kursus til højere forberedelseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Forenkling af tilskudsregler m.v.).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 21/2 2002. Første behandling 28/2 2002. Betænkning 9/4 2002. Anden behandling 16/4 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmig med 113 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Forespørgsel nr. F 29:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Hvordan vil regeringen – bl.a. som formandskabsland i EU – håndtere konflikter på en række områder mellem Europa og USA?«

Af Holger K. Nielsen (SF), Margrete Auken (SF) og Villy Søvnald (SF).

(Forespørgslen anmeldt 28/2 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 13/3 2002).

Begrundelse

Holger K. Nielsen (SF):

Gennem de seneste måneder er der kommet en stigende europæisk kritik af den amerikanske udenrigspolitik. En række europæiske toppolitikere og Europa-Kommissionen har udtrykt en stigende skepsis over for tendenser i den amerikanske udenrigspolitik.

Der er ingen tvivl om, at efter den 11. september var der hos mange et håb om, at USA ville prioritere samarbejde frem for enegang. Men der er heller ikke nogen tvivl om, at det håb er blevet svækket ganske kraftigt på det seneste. Det drejer sig om krigsretorik i den tale, Bush holdt kort efter nytår om ondskabens akse – den sabelsvingende retorik, som den amerikanske administration har ført, ikke mindst i forhold til et eventuelt militært angreb på Irak. Det handler om amerikansk enegang på en række områder, f.eks. opsigelsen af Kyotoaftalen. Det handler om det, man med et fint ord kalder den amerikanske unilateralisme, med andre ord, at USA kører sine egne snævre interesser i stedet for at se på den globale sammenhæng og den globale helhed. Det er i den sammenhæng, at der er en række andre EU-lande, der i stigende grad kritiserer den amerikanske politik.

Kl. 10.00

Efter min egen vurdering er forholdet mellem Europa og USA et af de helt afgørende temaer i europæisk politik i EU-debatten netop nu, og jeg håber meget på, at vi i dag kan få en melding fra den danske regering om, hvad man vil sige i forhold til det.

Jeg skal ikke påstå, at jeg har store illusioner om, at der kommer særlig meget originalt fra den danske regering. Den danske regering har jo, indtil nu i hvert fald, mest været et ekko af den amerikanske politik. Det har været en variant af den gamle amerikanske radiostation Voice of America, når man har hørt udtalelser fra regeringen og set den måde, statsministeren besøgte og diskuterede med George W. Bush på. Men alligevel: Man har jo altid et lille, fromt håb, og derfor er jeg spændt på at høre, hvad statsministeren har at sige til debatten i dag.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Forholdet mellem Europa og USA er grundlæggende bundsolidt og baseret på et stærkt værdifællesskab. Vi er hinandens vigtigste samarbejdspartnere politisk, militært, økonomisk og kulturelt. Den 11. september har yderligere kittet os sammen. NATO og det omfattende EU-USA-samarbejde danner rammen for vores solidaritet, og det vil blive endnu tydeligere i et snarligt udvidet EU og NATO.

Netop USA's klare støtte til den europæiske integrationsproces og ikke mindst støtten til NATO-udvidelsen viser et oprigtigt amerikansk engagement i bestræbelserne på at sikre et frit og udelt Europa. Vi behøver USA, og USA har brug for os. Det er den centrale ledetråd for regeringen. Det er helt afgørende, at vi fastholder det tætte og gode forhold.

Som det også fremgår af regeringsgrundlaget, er Danmarks forhold til USA af helt central betydning, og derfor skal de transatlantiske bånd baseret på værdifællesskab og fælles interesser mellem Europa og USA også til stadighed plejes og udbygges.

For det forestående danske EU-formandskab vil dette være en meget væsentlig opgave. De nødvendige rammer for at håndtere alle typer af spørgsmål mellem EU og USA er på plads. EU har med USA den mest udbyggede dialog, som findes med noget tredjeland.

Den 11. september har øget behovet for sammenhold og samarbejde. Kampen mod terrorismen er af en karakter, der gør, at vi kun kan gøre os håb om succes, såfremt der er et særdeles tæt internationalt samarbejde herom, ikke mindst på tværs af Atlanten.

Det står klart, at selv ikke verdens eneste supermagt er usårlig eller kan håndtere problemerne alene. Danmark og EU har siden terrorangrebet arbejdet tæt sammen med USA. Præsident Bush har efter angrebet reageret særdeles konstruktivt og velovervejet.

Kl. 10.05

Jeg vil gerne sige, at den danske regering har fuld tillid til, at det fortsat vil være tilfældet. Vi forventer, at USA som hidtil vil holde sig i tæt kontakt med sine allierede og venner, før der måtte blive taget afgørende nye skridt i krigen mod terror.

Det er derfor forkert at tale om konflikter mellem Europa og USA. Selvfølgelig er der områder, hvor der er større eller mindre forskelle i synet på aktuelle spørgsmål, og selvfølgelig har Europa og USA på f.eks. det handelspolitiske område indimellem forskellige interesser på specifikke områder. Men netop derfor ønsker regeringen at pleje og udbygge det transatlantiske forhold. Mit besøg i USA den 25. marts var et vigtigt led heri, og her kunne det konstateres, at det dansk-amerikanske forhold er så stærkt som nogen sinde.

Udenrigsministerens nylige møde med udenrigsminister Colin Powell i marginen af Montereymødet sendte samme signal: Regeringen ser ikke noget alternativ til USA's internationale engagement og lederskab for USA's egen skyld og for vores.

Samtidig vil regeringen naturligvis fortsat søge at argumentere overbevisende for, at USA bedst varetager både egne interesser og det internationale samfundes interesser inden for rammerne af et forstærket multilateralt samarbejde. Det sker globalt i FN-regi og i regionale organisationer som navnlig NATO og i samarbejde med EU.

Regeringen vil holde fast i, at det, der binder os sammen, er langt vigtigere end det, der skiller. Det er imidlertid naturligt, at nære partnere fører en åben og konstruktiv dialog; det er der plads til.

I et så mangesidet og intensivt forhold som mellem EU og USA er det uundgåeligt, at der undertiden opstår meningsforskelle. Det kan dreje sig om klimaspørgsmål, den internationale

straffedomstol, bioteknologi eller andre handelspolitiske spørgsmål såsom stålsagen.

Svaret på den slags meningsforskelle er imidlertid dialog og forhandling med udnyttelse af de eksisterende og dertil egnede rammer, ikke splid og konfrontation. Den dialog vil vi have både bilateralt og som formandskab sammen med vore kolleger i EU.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Som statsministeren netop var inde på, er de nødvendige rammer for at håndtere alle typer af spørgsmål mellem USA og EU på plads, og lad mig kort skitsere denne struktur til at håndtere de spørgsmål, der er mellem EU og USA.

Den såkaldte nye transatlantiske dagsorden blev etableret i 1995 og samler alle dele af samarbejdet mellem EU og USA. Dialogen med USA finder sted på alle niveauer fra topmøder over udenrigsministermøder, et betydeligt antal møder på højt embedsmandsniveau til utallige ekspertmøder på teknisk niveau. Hertil kommer en væsentlig og omfattende dialog, der omfatter civilsamfundet. Der er en række specialiserede dialogfora såsom den transatlantiske erhvervsdialog, den transatlantiske forbrugerdialog og den transatlantiske miljødialog, der bygger bro mellem virksomheder og forbrugere.

Samlet omfatter den transatlantiske dialog et vidtstrakt netværk og spænder over alle sagsområder på det politiske, økonomiske og handelspolitiske område, såvel retlige som indre anliggender.

Det er en særdeles ressourcekrævende og afgørende vigtig opgave for ethvert formandskab at sørge for, at alle disse kanaler bliver fuldt udnyttet. Mekanismerne er blevet skabt netop for at skabe synergi og koordination mellem EU og USA på alle væsentlige områder og at inddæmme mulige tvister. Det omfatter også en early warning-mekanisme, der tidligt skal identificere potentielle problemområder.

Det er regeringens hensigt at udnytte disse redskaber til fulde under det danske formandskab, hvor vi selvfølgelig skal være talerør for det samlede EU og loyalt vil fremføre den fælles politik.

Som statsministeren netop nævnte, er der jo behov for en åben og konstruktiv dialog mellem EU og USA på en række områder. Det gælder bl.a. Mellemøsten, hvor EU og USA har forskellige roller, men hvor vi grundlæggende forfølger de samme mål og interesser.

Konfliktens parter står over for store og også smertelige kompromiser, hvis der skal skabes en varig fred i Mellemøsten. USA's engagement er afgørende for at bringe parterne til at indgå en sådan holdbar fredsftale. EU og USA har en fælles interesse i aktivt at medvirke til at fjerne de årsager, som får Mellemøsten til at udvikle sig til arnested for terror og ustabilitet. De seneste amerikanske udspil efter præsident Bushs tale den 4. april er jo et godt eksempel på, at vi lytter til hinanden tværs over Atlanten.

Vi må heller ikke glemme, at det var på amerikansk foranledning, at den historiske sikkerhedsrådsresolution nr. 1397 blev vedtaget den 12. marts i år. Resolutionen bekræftede jo visionen om en region, hvor to stater, Israel og Palæstina, lever side om side inden for sikre og anerkendte grænser, som der står i resolutionen. Det svarer jo netop til EU's erklærede politik på området siden 1999.

Der er også behov for en åben og konstruktiv dialog på klimaområdet. EU's kritiske, men afbalancerede og konstruktive reaktion på præsident Bushs klimaplan er et godt udgangspunkt for en sådan dialog. Det ottende partsmøde under klimakonventionen finder sted under det danske formandskab. En intensiveret klimadialog over Atlanten vil bl.a. på denne baggrund have høj prioritet under formandskabet.

Målet med en sådan dialog er selvfølgelig set med EU's og danske øjne, at USA før eller siden kobler sig på Kyotoprocessen. Danmark arbejder jo sammen med de øvrige EU-lande aktivt for, at Kyotoprotokollen ratificeres af et tilstrækkeligt antal lande, således at protokollen kan træde i kraft i forbindelse med verdenstopmødet i Johannesburg i september.

Det tredje område, jeg vil nævne, er handelsområdet, hvor regeringen lægger vægt på et godt og troværdigt samarbejde med USA til gavn for os begge. Et sådant samarbejde er et vigtigt fundament for håndteringen af emnerne på den handelspolitiske dagsorden.

Regeringen vil også på det handelspolitiske område udfylde formandskabsrollen med størst mulig neutralitet i forhold til de øvrige lande for at skabe en fælles holdning og derved gennemføre et konstruktivt formandskab til gavn for alle parter på tværs af Atlanten.

Regeringen støtter generelt, at transatlantiske handelstvist søges løst uden unødvendig konfrontation, dels for ikke at gribe forstyrrende ind i den igangsatte frihandelsrunde, dels for ikke at underminere tilliden til WTO's regelsæt. Rege-

ringen arbejder derfor i stålsagen for, at EU fortsat søger at bringe USA til forhandlingsbordet.

EU skal naturligvis samtidig beskytte sine interesser, men alle EU's bestræbelser herpå bør selvsagt være i overensstemmelse med WTO's regelsæt. I henhold til WTO's regler er det nødvendigt, at EU for at kunne beskytte sine interesser inden den 20. maj har udarbejdet lister over de amerikanske produkter, som eventuelt kan blive omfattet af europæiske modforanstaltninger.

Der er ikke taget stilling til, hvornår iværksættelse af foranstaltningerne i givet fald skal finde sted. Det skal der ikke tages stilling til nu. Fra dansk side lægger vi vægt på, at håndteringen af denne sag ikke udvikler sig til en transatlantisk handelskrig, og vi arbejder aktivt for at sikre, at alle EU's tiltag er proportionale og i overensstemmelse med WTO's regler.

Også i FSC-sagen – altså den skattepolitiske sag – lægger vi vægt på, at sagen ikke udvikler sig til en transatlantisk handelskrig. Derfor arbejder vi i EU for, at USA gives den fornødne plads til at gennemføre de nødvendige og ganske omfattende tekniske lovændringer, der kan bringe USA's skattelovgivning i overensstemmelse med WTO's regler.

Med hensyn til genmodificerede organismer gør det samme sig gældende. Vi ønsker sagen løst uden unødvendig konfrontation og arbejder derfor i drøftelserne på, at USA og EU finder et rimeligt kompromis, der tilgodeser EU's bekymringer og imødegår USA's ønske om at eksportere genmodificerede produkter.

Det danske EU-formandskab vil med ildhu videreføre bekæmpelsen af terrorisme. Situationen efter den 11. september byder nye muligheder for et globalt samarbejde til løsning af fælles problemer. Det skal vi udnytte, så vi får fastholdt og udbygget den globale alliance ikke blot mod terror, men også mod verdensfattigdommen.

Vi må få USA med i en Global Deal i Johannesburg. Det bliver den mest værd af. Den hidtige succes kan og skal også bruges som et springbræt til at pleje og udbygge de transatlantiske forbindelser. Det kan også bruges som løftestang til at styrke EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, så vi bliver endnu stærkere partnere i den dialog med USA, hvor vi bl.a. vil arbejde for, at USA tiltræder statuten for den internationale straffedomstol og ratificerer atomprøvestoptraktaten.

Kl. 10.15

Udviklingen af den europæiske sikkerheds- og forsvarsdimension bidrager ligeledes til at styrke det transatlantiske forhold, så vi i Europa kan klare en række opgaver, mens USA til gengæld kan koncentrere sig om andre, og vi i atter andre tilfælde kan virke sammen.

Det er beklageligt, at Danmark på grund af forsvarsforbeholdet ikke vil kunne bidrage til militære EU-ledede indsatser. Det er jo netop her, at USA ønsker et større europæisk engagement.

I de problemstillinger, som altid vil dukke op i så snævert og nært og intensivt et forhold, skal vi altid søge pragmatiske løsninger med udgangspunkt i, at der ikke er nogen iboende modsætninger mellem EU og USA. Vores samfund bygger jo på de samme værdier og har de samme mål.

I disse og andre spørgsmål bliver Danmarks fremmeste opgave under formandskabet at fremme Europas interesser og bygge bro mellem amerikanske og europæiske synspunkter. Udgangspunktet for regeringen vil være, at det grundlæggende værdi- og interessefællesskab mellem EU og USA nu som før danner basis for konkrete løsninger på konkrete uoverensstemmelser. Danmark vil derfor arbejde for fortsat konstruktivt transatlantisk samarbejde sammen med de øvrige EU-lande, når vi overtager formandskabet.

Forhandling

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg takker for besvarelsene.

Jeg bemærkede, at statsministeren, da han var i USA, fik en doktorgrad. Doktorgrader er jo noget, man normalt får for videnskabelige arbejder, og da det eneste videnskabelige arbejde, som statsministeren har præsteret, er gemt langt væk, i hvert fald da vi havde valgkamp i Danmark, må det jo være noget andet, han har fået sin doktorgrad for. Jeg kan kun komme frem til den konklusion, at det må være for hans oversættelsesarbejde, hans oversættelse af præsident Bushs mange taler, mange tanker.

Det synes jeg i og for sig at statsministeren er ganske udmærket til. Hver gang præsident Bush siger noget, kan man høre den danske regering eller statsminister sige stort set det samme kort tid efter. Det drejer sig om stort set alle konflikter, der har været diskuteret i den seneste tid, Mellemøsten og andre. Den danske regering

skal sådan lige først have lov af storebror i USA. Hvad fatter gør, er altid det rigtige, er mottoet fra en gammel dansk eventyrdigter og fra den danske regering.

Jeg synes, det er pinligt at overvære. Jeg synes, det var pinligt at overvære den form for underlægning i forhold til USA, som vi kunne se, da statsministeren var derovre.

Så siger regeringen, at der ikke er nogen modsætninger mellem Europa og USA. Jamen det er der jo. Man kan da godt lukke ører og øjne for det, men det holder jo ingen steder. Chris Patten, EU's kommissær for udenrigsanliggender, sagde i Financial Times den 15. februar følgende:

Sande venner er ikke spytslikkere. De af os, der er bekymrede over visse strømninger i USA's politik, har en pligt til at sige det højt.

Det er jo meget tydeligt sagt af EU-kommis-særen, at når man er sande venner – det kan vi godt have som udgangspunkt – skal man også sige til, når man er utilfreds med noget. Så kan det jo ikke hjælpe, at man har et mantra om, at alt går vel, at der ikke er nogen problemer, når der faktisk er problemer omkring den amerikanske holdning til f.eks. internationale aftaler.

Det drejer sig om Kyotoaftalen; det drejer sig om Genèvekonventionen, fangerne på Cuba; det drejer sig om CTBT-traktaten. Det drejer sig om en holdning til internationale konflikter og bekæmpelse af terrorisme, hvor militærmidler bliver det altafgørende.

Det er det, som Chris Patten reagerede på. Det er det Joschka Fischer har reageret på. Det er det, som Védrine har reageret på. Det er det, som en lang række EU-ledere har reageret på, hvor de siger, at den amerikanske holdning til det her er for ensidig. Terrorismen kan ikke løses med militære midler. Der må også nogle økonomiske, nogle sociale midler til. Det er i øvrigt også sagt af Kofi Annan, FN's generalsekretær.

Derfor kan jeg ikke forstå, at en regering, der skal have formandskabet for EU inden så lang tid, i den grad er i uoverensstemmelse med en række andre EU-lande, med hvad jeg vil kalde hovedstrømningen inden for EU.

Kl. 10.20

O.k., jeg ved godt, at man er afhængig af Dansk Folkeparti, og at det kan spille en rolle også i de her sager. Men jeg synes alligevel, at det er et problem, at en regering i den grad har valgt ukritisk at underlægge sig den amerikanske politik uden nogen som helst vilje til at give udtryk for selvstændige holdninger, når man samtidig er i en klar konflikt i forhold til en række

EU-lande. Det kan man ikke skjule ved bare at komme med de besværgelser, som de to ministre kom med lidt tidligere.

Det er jo ikke rigtigt, at der kun er et interessefællesskab mellem Europa og USA. Der er nogle helt klare modsætninger, specielt i forhold til international lov og orden.

Skal vi satse på internationale aftaler, skal vi tage hensyn til den internationale omverden, før vi f.eks. opsiger ABM-traktaten, eller skal vi kun gøre det ud fra ensidige amerikanske interesser? Har vi også et ansvar i forhold til Kyotoaftalen og klimaproblemerne, også hvis det går imod amerikanske interesser? Det er jo indlysende nok, at hvis der skal ske en besparelse i forbrug af energi, vil det i særlig grad komme til at ramme USA. Det er vel indlysende nok. Alene af den grund ønsker man ikke at gøre det.

Skal man tage hensyn til andre globale interesser, også når det drejer sig om bekæmpelse af terrorismen, eller skal man udelukkende køre efter snævre amerikanske behov? I den sammenhæng synes jeg, at der er behov for en europæisk modvægt til den amerikanske politik. Der er også behov for, at den danske regering i højere grad kommer i overensstemmelse med en række af de andre EU-lande, som har kritiseret USA, og som ønsker at få nogle andre præmisser ind i den globale politik, og det er selvfølgelig skuffende, at regeringen ikke kan bidrage til det.

Jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget med beklagelse konstaterer en tiltagende unilateralisme i USA's udenrigspolitik, opfordrer Folketinget regeringen til – bl.a. som kommende formand for EU – at arbejde for en selvstændig europæisk linje, som

- styrker den internationale retsorden, herunder FN
- tager de globale problemer alvorligt, herunder de globale miljøproblemer og de globale uligheder og
- arbejder for international nedrustning og våbenkontrol.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 43).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Troels Lund Poulsen (V):

Den forespørgsel, som SF rejser i dag, er af stor betydning. På Venstres vegne glæder jeg mig meget til at høre, hvorledes det ellers så EU-skræmte parti SF har tænkt sig EU's rolle i forhold til USA.

Venstres holdning til forholdet mellem USA og EU er baseret på det stærke historiske fællesskab, der på mange måder også er udtryk for et værdifællesskab. Siden den 11. september er det klart, at det er af største vigtighed at bevare et stærkt og tillidsfuldt forhold til hinanden.

Hos Venstre er der ingen tvivl om, at USA er dybt engageret i Europas udvikling, hvilket vi bl.a. ser i forhold til NATO's udvidelse samt i den amerikanske støtte til den videre udbygning af den europæiske integration.

Med Danmark i EU-formandskabet fra 1. juli bliver det ifølge Venstre en hovedopgave fortsat at udbygge og vedligeholde de transatlantiske bånd.

Vi konstaterer samtidig, at redskaberne til en sådan dialog i allerhøjeste grad er til stede. Det er hævet over enhver tvivl, at EU og USA har en veludbygget dialog, der sikrer, at problemstillinger af enhver art kan tages op til drøftelse, hvis dette måtte være nødvendigt.

Venstre har imidlertid også noteret sig, at der i visse partier er en udpræget mistillid til USA. På mange måder kan det forekomme tankevækkende, når man betragter den europæiske historie siden Anden Verdenskrig, men da specielt, når man har 11. september i tankerne.

Kl. 10.25

Med hensyn til 11. september bakkede den daværende regering klart USA's linje op, og kampen mod international terrorisme stod øverst på dagsordenen. Skal denne kamp lykkes, kræver det sammenhold og samarbejde, ikke mindst på tværs af Atlanten.

Med ét blev det klart, at selv ikke verdens mægtigste land kan føle sig sikker. Siden terrorangrebet har der været et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem Danmark, EU og USA. Venstre er fuld af fortrøstning til, at dette samarbejde vil fortsætte på samme tillidsfulde måde. Tages der nye skridt i kampen mod international terrorisme, er det en klar forventning, at USA som hidtil vil konsultere sine allierede og venner, før nye og afgørende beslutninger bliver taget. Lad mig i den forbindelse understrege, at Venstre ikke frygter, at USA kører sit eget løb; dertil er kampen for globale frihedsrettigheder for vigtig.

Enkelte partier her i Folketinget har igennem de seneste måneder stræbt efter en ny kurs i forhold til USA. Disse kræfter ønsker en konfrontation, ja, man fristes nærmest til at sige en konfrontation for konfrontationens skyld.

Fra Venstre er budskabet et helt andet. Nuvel, der er områder, hvor EU og USA har forskellig opfattelse. Statsministeren og udenrigsministeren har i deres taler nævnt nogle af de væsentligste områder. Men er løsningen konfrontation, eller er løsningen dialog? I Venstre er vi ikke i tvivl om, hvad løsningen er. For os er løsningen forhandling og dialog, og det må vi som EU-formandsland sikre, når vi tager over til sommer.

Kaster vi et blik i krystalkuglen, har Danmark og EU alle muligheder for i fremtiden at præge den politiske udvikling, ikke alene hvad angår terrorisme, men også hvad angår fattigdom i verden.

Foran os venter et topmøde i Johannesburg, hvor det må være et mål at sikre en Global Deal, hvor USA også deltager.

På det sikkerheds- og udenrigspolitiske område er der åbnet for en styrkelse af det transatlantiske bånd, således at Europa i langt højere grad gør sig klar til at løse flere opgaver, så USA ikke længere skal være Europas storebror. Nu må Europa selv tage over.

Det er derfor også dybt beklageligt, at Danmark på grund af sit forsvarsforbehold ikke kan bidrage til militære EU-ledede indsatser, selv om det faktisk er et område, hvor USA gerne ser et større engagement. Hvis Europa skal blive en mere selvstændig enhed, som nogle ønsker, så kunne det være et område at tage fat på.

Men forholdet mellem USA og Europa drejer sig ikke kun om sikkerhed, det drejer sig ikke kun om handel. Forholdet mellem EU og USA stikker langt dybere, for langt hen ad vejen deler vi de værdier, som vore demokratiske samfund er bygget op på. Det er værdier som frihed, demokrati, tolerance, menneskerettigheder og lighed for loven.

I Venstre mener vi, at historien siden Anden Verdenskrig er et vidnesbyrd herom, og den må ikke glemmes. Det er desværre næsten gået hen og blevet en kliché, at USA reddede os fra kommunismen, men ikke desto mindre er det på sin plads at påpege dette.

Derfor er det også vigtigt, og det er også derfor, at Venstre sender det signal, at vi opfordrer regeringen til at bygge videre på det forhold, når Danmark overtager EU-formandskabet i juli.

Når vores fælles udgangspunkt er dialog, så når vi også langt i løsningen af problemerne.

I den forbindelse vil jeg fremsætte følgende forslag til vedtagelse stillet af Venstre, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til som kommende formandsland i EU at arbejde for at øge Europas internationale indflydelse gennem en styrkelse af EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Som led heri opfordrer Folketinget regeringen til at arbejde for, at forbindelserne mellem EU og USA udbygges, og at meningsforskelle mellem EU og USA løses ved forhandling og dialog.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 44).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er blevet et fast mantra hos regeringen og også hos Venstres ordfører, at man er sikker på, at USA vil konsultere sine allierede, hvis man gennemfører et militært angreb på eksempelvis Irak.

Jeg er helt uforstående over for den tyrkeretro på det, ikke mindst når man i den amerikanske debat kan se, at USA bestemt ikke har tænkt sig at konsultere nogen som helst, hvis man beslutter sig for at iværksætte et militært angreb på Irak. Man er meget opsat på, at der ikke bliver modstand fra de arabiske lande, og det er en af grundene til, at man er så aktiv i palæstinakonflikten i øjeblikket, og at Colin Powell rejser rundt i øjeblikket. Men når den endelige beslutning skal træffes, er der jo bred enighed om, at så vil USA træffe den for sig selv og ikke konsultere Europa. Og der er det, jeg bare ikke kan forstå, at Venstres ordfører, at regeringen ikke bare kunne overveje at få lidt mere selvstændighed i forhold til den amerikanske politik.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge Venstres ordfører, hvad forslaget til vedtagelse egentlig betyder. Det helt afgørende spørgsmål er jo, om forslaget indebærer en opbakning til den linje, som regeringen har lagt, hvor regeringen følger, hvad den amerikanske præsident siger, også uanset om Socialdemokratiet er uenig i det eller ej. Og Socialdemokratiet har jo kritiseret bl.a. statsministerens håndtering af spørgsmålet om den israelske besættelse, hvor statsministeren jo fører en ren USA-dikteret politik, men hvor f.eks. hr. Mogens Lykketoft helt klart fører en anden politik.

Derfor synes jeg, det kunne være interessant at vide, om det forslag til vedtagelse er en konfirmering af statsministerens forståelse med den israelske besættelsesmagt, eller det er en støtte til hr. Lykketofts linje, som er en ganske anden.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg har et konkret spørgsmål til Venstres ordfører, som både knytter an til Venstres ordførertale og til regeringens besvarelse på forespørgslen.

Statsministeren sagde, og jeg citerer, jeg håber ordret, at regeringen intet alternativ ser til USA's internationale og globale ledelse. Det var ordene, der faldt fra talerstolen for et øjeblik siden. Samtidig sagde Venstres ordfører, at vi håber på, at USA vil tale med os i forskellige sammenhænge.

Jeg vil bare spørge Venstres ordfører: Bekymrer det ikke Venstre og regeringen, at når det f.eks. gælder Kyotoaftalen, så hoppede USA fra, og når det gælder ABM-traktaten, så opsagde USA ensidigt denne her traktat? I det hele taget når det gælder forpligtende, bindende internationale aftaler, så har vi set, at USA i stigende grad kører enegang. Det er vigtige spørgsmål, fordi vi jo i Europa har en anden tilgang til det her, og det er vigtigt at vide, om den danske regering under det danske EU-formandskab vil lytte til de europæiske lande og samarbejde med dem, eller om man vil være et anneks til USA i Europa. Det er vigtige spørgsmål.

Derfor er det vigtigt, at man også forholder sig til nogle af de problemstillinger, der har været oppe, og det gjorde Venstres ordfører overhovedet ikke i talen.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Det første spørgsmål var fra hr. Holger K. Nielsen i forhold til konsultering af USA i forbindelse med et muligt angreb.

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke har den samme mistillid til USA, som hr. Holger K. Nielsen giver udtryk for. Jeg har helt klart den opfattelse, at USA vil sikre en verdensalliance i kampen mod international terrorisme. I den forbindelse vil jeg også gøre opmærksom på de udtalelser, der faldt umiddelbart efter den 11. september, hvor der var en bred opbakning til, at kampen mod international terrorisme skulle fortsætte, og at det ikke bare var en kamp, som blev afsluttet i løbet af 1 måned.

Jeg minder om det her, for at vi gennem historien kan huske på, at det bliver en lang kamp, som kommer til at kræve en bred indsats, og jeg er ikke et sekund i tvivl om, at USA også lytter til Europa i den forbindelse.

Med hensyn til spørgsmålet fra hr. Keld Albrechtsen om, hvad forslaget til vedtagelse betyder, synes jeg jo bare, at når man læser forslaget, skulle det gerne give udtryk for det.

Så vil jeg sige i forhold til Israel, at nu debatterer vi jo ikke Israel i dag. Det gjorde vi for 2½ måned siden, da vi havde en lang debat om Mellemøsten. Og den udtalelse, der er her i dag, slår klokkeklart fast, hvad det er for et forslag til vedtagelse, vi bygger op. Deri nævner vi ikke noget om Mellemøsten, men EU's linje er jo også klar i forhold til Mellemøsten. Der har den danske regering på intet tidspunkt gået enegang.

Til sidst til hr. Jeppe Kofod om bekymringen i forhold til global ledelse og de mange aftaler, som ifølge hr. Jeppe Kofod bliver opsagt fra amerikansk side vil jeg sige, at vi jo havde debatten om ABM-traktaten. Jeg tror nok, debatten omkring ABM-traktaten viste, at ABM-traktaten ikke længere er en historisk og en politisk nødvendighed. Der er en helt ny verdensorden, som jeg også håber, at Socialdemokratiet kan tilslutte sig. Der er ikke længere det samme trusselsbillede, der er en helt ny verdensorden, hvor der ikke er to poler mod hinanden, men hvor det er meget mere komplekst.

Kl. 10.35

Jeg vil bare henholde mig til de besvarelser, som både statsministeren og udenrigsministeren har givet her i Folketinget i dag, hvor de jo også siger, at EU selvfølgelig i en dialog skal sikre, at man har en kontakt til USA. Det tror jeg helt sikkert kan lade sig gøre.

Første næstformand (Svend Auken):

Folketingets forretningsorden respekterer ikke, at det er globale emner, vi diskuterer, og vi er nødt til at overholde taletiden.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg må sige, at jeg synes, det er en imponerende virkelighedsfornægtelse, der præger regeringspartierne og Venstres ordførers tilgang til de internationale spørgsmål. Hvis man orienterer sig syd for Dybbøl i den internationale debat, så kan man da ikke undgå f.eks. på sikkerhedsområderne at bemærke, at på stort set samtlige afgørende spor er der konflikt.

Jeg er selvfølgelig enig i den banalitet, at man skal løse det ved forhandling. Jeg forestiller mig ikke, at Europa skal gå i krig med USA. Det er indlysende. Men altså det at nægte, at der på alle afgørende spor er konflikt – lad mig bare nævne: I synet på aftalt sikkerhed eller retten til at gå selv er der oplagt konflikt, ikke kun i forhold til ABM-traktaten, men også i forhold til atomprøvestop, i forhold til straffedomstol. Jeg tror, udenrigsministeren nævnte det i sin opremssning.

I synet på terror er der uenighed. Vi synes f.eks., at terroren ikke kun skal bekæmpes militært, også militært, men f.eks. ved at sikre udvikling i landene, hvortil USA som bekendt har en udviklingsbistand på 0,1 pct. Der er en diametral modsætning i synet på, hvordan man løser konflikten i Mellemøsten, hvor Danmark desværre konstant er ekkoet fra USA og ikke orienterer sig mod Europa.

Det er simpelt hen virkelighedsfornægtelse, hvis regeringspartierne ikke er i stand til at se den konflikt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Troels Lund Poulsen hævdede, at Danmark ikke havde gået enegang i forhold til EU i palæstinaspørgsmålet. Det er en overraskende udtalelse. Så sent som i går gik statsministeren enegang og sagde her i spørgetiden, at der intet grundlag var for at rejse krav om undersøgelse af Israels krigsforbrydelser. Det sagde statsministeren her i salen i går.

EU's udenrigskommissær siger i dag, at der skal gennemføres en FN-undersøgelse af de israelske overgreb. Det ønsker USA ikke, og derfor ønsker statsministeren det heller ikke. Men så må jeg jo bare gøre hr. Troels Lund Poulsen op-

mærksom på, at hans oplysninger her fra talerstolen ganske enkelt var forkerte. Det er ikke første gang, vi har hørt det.

Vi oplevede det også, dengang statsministeren kom med sine herostratisk berygtede udtalelser om, at han havde forståelse for den israelske indrykning i de besatte områder, samtidig med at det spanske EU-formandskab arbejdede for at få rejst en international kritik af samme indrykning. Så der er det ene eksempel efter det andet på, at hr. Troels Lund Poulsens oplysning var forkert.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er klart, at det er vigtigt at få afklaret, hvilken rolle den danske regering har spillet omkring mellemøstenkonflikten, om man har været med- eller modspiller til, at Europa skulle have en rolle at spille. Det vil jeg godt have en kommentar til.

Det andet er det meget enkle spørgsmål, som kom før fra hr. Keld Albrechtsen om, hvad det her forslag til vedtagelse skal betyde. Det må da være meget enkelt for hr. Troels Lund Poulsen at kunne svare på. Betyder en vedtagelse af dette her forslag, at et flertal i Folketinget bakker op bag regeringens USA-politik? Ja eller nej.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Først til hr. Villy Søvnald og betragtningerne omkring Dybbøl Banke. Til de betragtninger vil jeg sige til hr. Villy Søvnald, at hr. Villy Søvnald jo også burde være klar over, når man ser uden for Dybbøl Banke og mod syd, at der er meget forskellige opfattelser blandt EU-landene til de ting, vi diskuterer i Folketinget i dag.

Det er jo ikke sådan, at man i alle områder af EU er fuldstændig krystallenige om alt, men lad mig sige, at jeg selvfølgelig i dag har noteret mig med glæde, at både hr. Holger K. Nielsen og hr. Villy Søvnald argumenterer meget for et stærkt europæisk bindende samarbejde også på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område. Det forventer jeg mig selvfølgelig meget af i de kommende debatter fremover, hvor det samme glødede engagement selvfølgelig må gå igen.

Kl. 10.40

I forhold til hr. Keld Albrechtsen og spørgsmålet omkring Mellemøsten vil jeg igen gentage, at den danske regering arbejder for, at EU har en fælles linje. Det har EU haft, og det skal EU blive ved med at have. Danmark har ikke

nogen bestemt linje i forhold til EU, som er anderledes end de andre landes, og det har jeg da heller intet ønske om at have.

Jeg vil så sige til hr. Keld Albrechtsen, at det, der er vigtigt, jo er dialogen. Det er jo ikke konfrontation. Man skal jo vide, at i mellemøstkonflikten er der to skurke og ikke én helt og én skurk.

Til sidst vil jeg sige til hr. Holger K. Nielsen omkring, hvad forslaget til vedtagelse betyder, at nu har jeg læst det op fra Folketingets talerstol én gang. Det her er sådan set meget simpelt. Det er at læse de linjer, der står. De giver jo fuldstændig udtryk for, hvordan holdningen er til samarbejdet, nemlig dialog og snak mellem landene, mellem EU og USA som en meget, meget, meget vigtig parameter. Det kan man så være enig i eller uenig i, men det er det, som forslaget til vedtagelse bl.a. dækker.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Årsagen til, at jeg spurgte om ABM-traktaten og Kyotoaftalen og USA's tilgang til de her to områder, er jo netop, at hvis vi nu lægger det sikkerhedspolitiske til side og ser på, hvad det er for en holdning, USA går ind med i forbindelse med internationalt samarbejde, så kan man jo sige, at i forhold til ABM-traktaten var det måske ikke så meget det sikkerhedspolitiske, det kan man jo diskutere, men det var mere det der med, at man ensidigt opsiger en aftale uden at forsøge at forhandle en ny i hus. Det er den der manglende respekt for det internationale aftaleregime.

På miljøområdet er det samme sag. Der kæmper vi en hård kamp med USA om en række miljøspørgsmål. Det er vigtigt at vide, hvor regeringen står i denne her sag, om man er på linje med de andre europæiske lande, eller om man vil føre USA's sorte miljøpolitik i Europa, når man overtager EU-formandskabet.

I forholdet til Mellemøsten er det altså meget nødvendigt at slå fast, at statsministeren på sit pressemøde sagde, at det er forståeligt og forklarligt med den israelske indrykning i de palæstinensiske landsbyer. Som den eneste blandt EU-landenes statsministre sagde statsministeren, at det er forståeligt og forklarligt.

Jeg har ikke hørt statsministeren sige noget andet. Det kunne være fint, hvis statsministeren gik op og sagde noget andet fra talerstolen, men det vil statsministeren ikke. Det er det, der er så forstemmende. Derfor fører regeringen på det

her spørgsmål, mellemøstenspørgsmålet, en helt anderledes linje end det øvrige EU.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg synes, at Venstres ordfører skylder et svar på, hvordan Venstre opfatter USA's linje på miljøområdet. Der er blevet spurgt til klimapolitikken, hvor USA holder sig helt uden for Kyoto-processen. Hvordan vurderer Venstre det, og hvilke konsekvenser drager Venstre af det?

Man kunne også nævne kemioområdet, hvor USA konsekvent har modarbejdet stærke og bindende aftaler på kemikalieområdet på globalt plan. Hvordan vurderer Venstre det, og hvilke konsekvenser drager Venstre af det?

Man kunne nævne spørgsmålet om biosikkerhed, altså stærke bindende regler omkring gensplejsede organismer, hvor USA har modarbejdet bindende aftaler. Hvordan vurderer Venstre det, og hvilke konsekvenser drager Venstre af det? Det er jo ikke mindst aktuelt i forbindelse med topmødet i Johannesburg til september omkring bæredygtig udvikling.

Hvad er Venstres og dermed regeringens linje i forhold til samarbejdet med USA? Vil man acceptere, at en stærk, bindende aftale om bæredygtig udvikling og opfølgning på Rioprocesen bliver ødelagt, fordi USA er imod, eller vil man samarbejde med andre parter om at sikre en stærk, bindende aftale?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Man må jo konstatere, at hr. Troels Lund Poulsen ikke er i stand til at besvare det spørgsmål, som både hr. Holger K. Nielsen og jeg nu to gange har stillet, nemlig: Hvad betyder egentlig det forslag til vedtagelse, man har fremsat?

Det er jo helt åbenlyst, når man hører hr. Jeppe Kofods indlæg, at der er en ret betydelig afstand mellem Socialdemokratiets og Venstres ordførere. Derfor må det da være berettiget at spørge: Betyder forslaget til vedtagelse, at man støtter den linje, som hr. Jeppe Kofod har fremlagt eller den linje, som Venstres ordfører har fremlagt?

Så må jeg bare gøre opmærksom på, at det simpelt hen er ukorrekt, at den danske regering skulle have fulgt EU's politik i palæstinaspørgsmålet. Den danske regering har forsøgt at sabotere ethvert forsøg på, at EU skulle lægge pres på Israel. Det er det, man har brugt sin energi på. Sådan er det.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Først til hr. Jeppe Kofod og hele den her tango omkring ABM-traktaten: Vi havde jo debatten, vil jeg sige til hr. Jeppe Kofod, for 10 dage siden, hvor jeg tror, vi meget godt rundede hele den diskussion, så den ønsker jeg ikke at tage en gang til. Jeg håber, at den står i frisk erindring.

Jeg vil så sige med hensyn til spørgsmålet omkring Melleløsten, som hr. Jeppe Kofod stiller, og lad mig præcisere det igen: Den danske regering følger EU's linje til punkt og prikke. Den danske linje har været – og det er også EU's linje – at have en balanceret politik. Lad mig i den forbindelse blot minde hr. Jeppe Kofod om, at vi har vedtaget et forslag i Folketingssalen, hvor Socialdemokratiet har bakket op om, at man skal være kritisk over for begge parter og ikke kun have en kritik over for den ene part. Det er jo også det, som har været tilfældet i begge de udtalelser, som statsministeren og udenrigsministeren er kommet med.

I forhold til spørgsmålene fra hr. Jørn Jespersen omkring miljøområdet er der at sige, som også statsministeren og udenrigsministeren meget godt gjorde rede for, at målet er en dialog, hvor USA før eller siden kobler sig på Kyotoaftalen. Det er jo det, der skal sikre en vigtig debat på miljøområdet, nemlig at USA også bliver medspiller, som USA er på så mange andre områder. Men jeg synes bare, det er vigtigt, at det er det, som er målet, og det er også det, som statsministeren og udenrigsministeren meget klart har gjort rede for.

I forhold til spørgsmålet fra hr. Jørn Jespersen omkring Johannesburg vil jeg sige, at det nok er lidt for tidligt at stå og forhandle her i Folketingssalen om resultatet af de forhandlinger. Det tror jeg helt sikkert at vi får meget bedre mulighed for, når vi kommer tættere på.

Så til spørgsmålet fra hr. Keld Albrechtsen omkring forslaget til vedtagelse, og hvad det dækker over. Det kan godt ske, at det er mig, som ikke formulerer mig tydeligt, men lad mig prøve igen. Det her forslag slår klokkeklart fast, hvis man læser det, hvordan den danske holdning er til forholdet mellem EU og USA, og hvad det er, som er meget vigtigt, nemlig en dialog og en forhandling. Det er det, som er essensen af det forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil takke Venstres ordfører for nu at sige, at den danske regering fuldstændig er på linje med de øvrige EU-lande og EU som sådan i mellemøstenspørgsmålet. Jeg savner så også bare, at det bliver et tema på statsministerens kommende pressemøde, og at statsministeren så siger, at den danske regering og statsministeren er fuldstændig på linje med det øvrige Europa, hvad angår Mellemøsten, for hvis man siger det, er der jo ikke så meget mere at snakke om.

Men jeg synes, at det, man har hørt, er noget helt andet. Jeg bliver nødt til at sige, at det er forunderligt, at samme dag, som det spanske EU-formandskab rejser sin kritik af Israel for den aggression mod palæstinensiske landsbyer, som vi så, så kommer den danske statsminister med dette svar: Jamen det er forståeligt og forklarligt, at man rykker ind på den måde. Det er altså forunderligt, at man kan sige det, og jeg har ikke hørt den danske statsminister sige andet.

Hvis den danske statsminister gør det, så kan vi debattere det her videre, men foreløbig er det, der står tilbage, at Danmark er sortere end USA i forhold til mellemøstenspørgsmålet, i hvert fald når man hører det fra statsministeren.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg er ked af, at hr. Troels Lund Poulsen ikke vil svare på det, jeg spørger ham om. Jeg spurgte om, hvordan Venstre vurderer USA's linje i de internationale miljøforhandlinger. Og der er en ganske fast linje, så det er ikke så svært at svare på. Jeg spurgte også om, hvilke konsekvenser Venstre drager rent strategisk af den linje, som USA har i de internationale miljøforhandlinger. Det vil jeg gerne efterlyse svar på endnu en gang.

Så siger hr. Troels Lund Poulsen, at det er for tidligt at vurdere, hvordan man skal forhandle i forhold til Johannesburg. Nej, det er det bestemt ikke. Det er tværtimod på høje tid, for det, der sker i øjeblikket, er jo, at de helt afgørende dokumenter er ved at blive skrevet, de helt afgørende forhandlinger netop er i gang i øjeblikket. Og der er det jo sådan, at Europa, EU, har besluttet sig for at arbejde for en Global Deal med stærke, bindende aftaler efter princippet noget for noget. Det er bekræftet sidst på topmødet i Göteborg. Det er USA imod.

Derfor er det et uhyre relevant spørgsmål at stille Venstre, om man vil holde fast i den beslutning, arbejde for den, også selv om USA er imod, og sikre den via alliancer til anden side. Og hvis hr. Troels Lund Poulsen ved for lidt om den sag til at kunne svare på spørgsmålet, så vil jeg da sådan set bede en af de to ministre om at fortælle, hvilken forhandlingslinje den danske regering har tænkt sig at anlægge.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må tilstå, at jeg jo stadig væk føler trang til at bore i, hvad forslaget til vedtagelse her betyder. Jeg beklager, at jeg må stille spørgsmålet flere gange, men det skyldes jo udelukkende, at det er umuligt at få et svar ud af Venstres ordfører. Det er ganske, ganske afgørende at få bekræftet eller afkræftet: Betyder dette forslag til vedtagelse, at der i Folketinget vil være opbakning til regeringens og statsministerens politik i forhold til USA? Det spørgsmål kan besvares med et ja eller et nej, og jeg ser frem til at få enten et ja eller et nej.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Først til hr. Jeppe Kofod og spørgsmålet om Mellemøsten: Først vil jeg sige, at der jo selvfølgelig er forskellige holdninger også blandt de europæiske lande til, hvordan og hvorledes mellemøstkonflikten er, men det, som jo er slående, og som er det vigtigste, er, at EU-kredsen er enige omkring den politik, der bliver ført, og at Danmark dér også påvirker den politik, der skal føres. Der er jo ingen tvivl om, at det overhovedet sker, og at Danmark har været aktiv på de fronter og også har været aktiv i at formulere den politik, som så er blevet EU's politik, at man skal gå på to ben i konflikten. Og det er det, som er blevet konsekvensen af, at man har haft debatten omkring Mellemøsten.

Så vil jeg sige til hr. Jørn Jespersen og betragtningerne omkring Johannesburg: Det, jeg sagde, var jo, at forhandlingerne ikke føres her i Folketingssalen. Jeg er udmærket godt klar over, at man i øjeblikket er ved at udarbejde dokumenter og også har forhandlinger i gang, selvfølgelig er jeg det, men det, jeg sagde til hr. Jørn Jespersen, var, at forhandlingerne ikke bliver afsluttet i dag i Folketingssalen, på ingen måde. Og derfor vil jeg ikke stå og gøre mig til dommer over, hvordan man når frem til det resultat, som der skal nås frem til, og som er ambitionen, at man

skal nå frem til, nemlig at man får en Global Deal, hvor også USA er med. Men de forhandlinger føres jo ikke dag i Folketingssalen.

Så sidst til hr. Holger K. Nielsen omkring forslaget til vedtagelse: Jeg synes ikke, det må være så svært at læse forslaget og så se, om man kan støtte den linje, eller om man ikke kan støtte den linje. Det er meget simpelt at læse de seks linjer, hvor dialog og forhandling er nøgleordene, og det kan man så være enig i eller uenig i. Hr. Holger K. Nielsen og SF kan så præsentere et andet forslag, men det er det, der står i forslaget, og det giver sådan set sig selv. Der er jo ikke nogen grund til at skulle opfinde den dybe tallerken igen.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg efterlyste det internationale udsyn, at man prøver at orientere sig i den internationale debat. Jeg er klar over, at det jo kan være svært for en højernational regering, det er jo ikke nogen refleks, om man så må sige.

Men jeg vil godt prøve igen: Hvordan kan man fornægte, hvis man læser bare lidt udenlandsk presse, at på afgørende spørgsmål som aftalt sikkerhed, eller at USA kan gå selv, er der grundlæggende uenighed mellem Europa og USA? At i synet på terrorbekæmpelsen er der grundlæggende uenighed med hensyn til, om det kun er militære midler, eller det også er udvikling, der løser det problem? På atomprøvestop er der uenighed, USA vil ikke undertegne, ja til straffedomstol siger USA, det vil vi ikke være med til, vi vil ikke have dømt amerikanske soldater, hvad angår atomstrategien er man i færd med at udvikle en ny strategi med nye farlige atomvåben.

Problemet er, at hvis den danske regering konsekvent optræder som statsministeren, nemlig ved at udtrykke jubel, hver gang man ser nogen fra den nuværende amerikanske administration, så påvirker man jo ikke de her beslutninger. Man skal sige fra over for de ting, man kan ikke kan lide i internationale forhandlinger.

Kl. 10.55

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg må desværre konstatere, at det ikke er muligt fra det altdominerende parti i den aktuelle danske regering at få et svar på følgende spørgsmål: Hvordan vurderer regeringens USA's konsekvente linje i de internationale miljøforhandlin-

ger, hvor man hver eneste gang forsøger at svække aftaler eller udhule aftaler eller undgå aftaler? Det er der ingen vurdering af fra Venstres side, det har man ingen mening om. Man drager ingen konsekvenser af det, man har ingen linje på det område. Det synes jeg er skuffende og deprimerende og ikke særlig heldigt for den nuværende danske regering.

Omkring Johannesburg: Det, vi forhandler i Folketinget i dag, er, hvordan Danmark som formandskabsland i EU vil håndtere de konflikter, der er i forhold til USA. Og her er spørgsmålet om Global Deal, bæredygtig udvikling, opfølgning på hele Rioprocesen da helt afgørende spørgsmål. Alligevel kan Venstres ordfører ingenting sige om spørgsmålet her i Folketingssalen under en debat, der netop handler om det emne.

Sidste chance: Hvad er regeringens linje i forhold til Global Deal på Johannesburgmødet? Vil man satse på en bindende, forpligtende aftale, eller vil man underlægge sig USA og dermed svigte hele processen afgørende?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Først et svar til hr. Villy Søvnald, som læser mange udenlandske aviser. Til det vil jeg sige, at det er der også andre der gør, deriblandt jeg selv. Billedet er ikke så lidt nuanceret som det, hr. Villy Søvnald giver udtryk for, billedet er mere broget. Derfor synes jeg også, at det er meget vigtigt at sige til hr. Villy Søvnald, at det er utrolig centralt, at man ikke tror, EU-landene er enige om alt.

Men jeg har selvfølgelig noteret mig i dag, at hr. Villy Søvnald og hr. Holger K. Nielsen er meget varme fortalere for et stærkt, bindende europæisk samarbejde om EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik. Og derfor glæder jeg mig også til at se, at man så støtter det forslag til vedtagelse, som ligger, hvor vi bl.a. siger, at vi skal arbejde for at sikre en stærk fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Så til hr. Jørn Jespersen. Jeg tror ikke, vi kommer det nærmere end at sige, at EU og Danmark vil arbejde for, at USA også bliver en del af Global Deal. Det har jeg sagt, det har statsministeren og udenrigsministeren sagt fra talerstolen, og vi kommer det ikke nærmere. Forhandlingerne bliver ikke afsluttet her i dag. De bliver afsluttet i Johannesburg, og der deltager jeg desværre ikke.

Første næstformand (Svend Auken):
Så er det hr. Jeppe Kofod som ordfører.

Jeppe Kofod (S):

Danmark har som kommende formandsland i EU en meget vigtig rolle at spille i forhold til at sikre en aktiv europæisk udenrigs- og sikkerhedspolitik i det globale samarbejde. For Socialdemokratiet har et godt transatlantisk samarbejde altid været afgørende, byggende på fælles demokratiske værdier som respekt for menneskerettigheder, demokrati og frihed.

Forespørgslen i dag, stillet af SF, handler jo om, hvordan Danmark som EU-formandsland vil håndtere eventuelle konflikter mellem EU og USA.

For Socialdemokratiet er det selvfølgelig vigtigt, at svaret indebærer, at der er en gensidig respekt mellem USA og Europa i forsøget på at finde løsninger på konfliktområderne. Det kræver selvfølgelig, at Danmark som EU-formandsland lever op til sit ansvar og bidrager til på bedste vis at repræsentere europæiske synspunkter i dialogen med USA, og her kan man så sandelig have sine tvivl indimellem.

Socialdemokratiet ser en enorm europæisk opgave i forhold til at give globaliseringsudfordringer og de nye sikkerhedstrusler et nyt svar, hvor menneskelig og bæredygtig udvikling er ledetråden for os. Europa skal derfor være i forreste linje i fredsindsatsen i verdens brændpunkter, herunder og ikke mindst i Mellemøsten. EU skal med al kraft medvirke til en fælles EU-plattform for en fredsløsning i Mellemøsten samt forpligte arabiske lande og USA til at medvirke til gennemførelse af en fredsløsning. USA må lægge langt større pres på Sharonregeringen for at trække sig tilbage fra de besatte palæstinensiske byer og tvinge Sharon til forhandlingsbordet.

Også hvad angår det globale nedrustningsarbejde og nye trusler fra spredning af masseødelæggelsesvåben og missilteknologi, må Europa arbejde for forpligtende og internationalt bindende aftaler. Vi mener, at den danske regering skal kæmpe for, at spredning af masseødelæggelsesvåben og missilteknologi imødegås gennem styrket international våbenkontrol og ikke-spredningsarbejde samt en aktiv politisk dialog med de lande, hvorfra truslen udgår.

Kl. 11.00

Europa skal styrke sin indsats for en global retfærdig orden baseret på en socialt, økonomisk og miljømæssigt bæredygtig udvikling. Det

kræver politisk vilje, hvis det skal lykkes, f.eks. en indsats for at forhindre klimaødelæggelserne, massiv investering i miljøforbedringer, mere social lighed og økonomisk udvikling.

Det er jo sådan, at indkomsten i 1960 for den rigeste femtedel af verdens befolkning var 30 gange større end indkomsten for den fattigste femtedel. I dag er den forskel en faktor 90. Og mens vi i Danmark stadig væk kæmper med et stigende antal overvægtige, lider 800 millioner mennesker på verdensplan af sult og underernæring.

Mens vi bekymrer os om antallet af pc'er og internetadgang, har ikke mindre end 20 pct. på verdensplan – hvert femte barn – end ikke adgang til en helt grundlæggende uddannelse. Og mens vi daglig drikker vandet ikke blot fra hanen, men også bader i det, har 1,2 milliarder mennesker end ikke adgang til sikkert vand.

For Socialdemokratiet er det derfor afgørende vigtigt, at Danmark skal tage sit EU-formandskab alvorligt og sikre, at europæiske synspunkter høres og indsatser styrkes, bl.a. i Johannesburg senere på året, når vi skal deltage i verdensstopmødet om bæredygtig udvikling.

På den baggrund og i gensidig respekt er det vigtigt at styrke den transatlantiske dialog og partnerskabet til løsning af globale udfordringer, hvad enten det drejer sig om kampen mod terrorisme, menneskerettighedskrænkelser og krigsforbrydelser, undertrykkelse, fattigdom eller miljøødelæggelser.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil godt complimentere hr. Jeppe Kofod for en god tale. Jeg synes, at der var mange spændende perspektiver i talen. Men jeg forstår ikke, hvorfor Socialdemokratiet er gået sammen med regeringspartierne om forslaget til vedtagelse. For det er jo fuldstændig det modsatte af det, som Venstres ordfører og regeringen sagde tidligere. Det er jo noget helt andet end det, hr. Jeppe Kofod gav udtryk for.

Det er en total underlæggen sig USA. Det er at være USA's ekko, hvor man jo netop giver støtte til en amerikansk politik, som er det modsatte af det, hr. Jeppe Kofod gav udtryk for. Jeg fatter simpelt hen ikke, at man skal have den form for tilhulning af de reelle politiske modsætninger.

Hvorfor går Socialdemokratiet sammen med regeringspartierne om en vedtagelse, når de i

virkeligheden, hvis man hører på retorikken, er meget uenig i, hvordan den skal håndteres?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil gerne stille de samme spørgsmål til hr. Jeppe Kofod, som jeg dengang stillede til hr. Troels Lund Poulsen uden at få svar. Men jeg håber så at få svar fra Socialdemokratiet nu:

Hvordan vurderer Socialdemokratiet USA's linje i internationale miljøforhandlinger? Hvordan vurderer Socialdemokratiet forhandlingssituationen op til verdensstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg? Hvad er Socialdemokratiets linje her? Skal man for alt i verden prøve at få USA med i en aftale, som vi så ved ikke kommer til at indeholde noget konkret, ikke noget bindende, ikke forpligtet? Eller skal man arbejde for det, som hidtil har været dansk politik, nemlig en Global Deal med stærke bindende forpligtelser for alle lande?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Jeppe Kofod, hvordan det forslag til vedtagelse, Socialdemokratiet er med i, skal forstås.

Vi kunne ikke få svaret fra Venstres ordfører, men det kunne jo ikke forstås anderledes, end at Venstres ordfører naturligvis mente, at det var en opbakning til den linje i udenrigspolitikken, som regeringen har ført. Statsministeren og udenrigsministeren vil jo sikkert også meddele senere i debatten, at de er godt tilfredse med det forslag, for det er et forslag, der godkender den linje, regeringen har ført.

Så siger hr. Jeppe Kofod en hel masse ting her fra talerstolen, som går ud på, at regeringens linje i en række spørgsmål faktisk er forkert, faktisk helt forkert.

Jamen så er det da mærkeligt, vil jeg sige til hr. Jeppe Kofod, at man så laver et forslag til vedtagelse, der blåstempler regeringens linje. Sådan vil regeringen opfatte det. Jeg må beklageligvis sige: Jeg opfatter det faktisk også sådan. Derfor synes jeg, at det forslag efterlader Socialdemokratiet med et alvorligt forklaringsproblem.

Kl. 11.05

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Både til hr. Holger K. Nielsen og hr. Jørn Jespersen: Hvad Venstres ordfører sagde i Venstres

ordførertale, står for Venstres egen regning. Det vil vi under ingen omstændigheder indsmøres i, og det må Venstres ordfører selv forklare.

Men i forhold til vedtagelsen vil jeg for det første slå fast, at det intet siger om den linje, regeringen har ført indtil nu i forholdet til USA og i forholdet til EU. Det siger alene noget om, hvordan vi ønsker linjen skal være fremover.

Der står meget tydeligt, at Danmark som kommende EU-formandskabsland skal arbejde for at øge Europas internationale indflydelse gennem en styrkelse af EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det synes vi i Socialdemokratiet er meget fornuftigt. Det er det, der er det fremadrettede, som vi har lagt vægt på i den her vedtagelse.

Så mener jeg også, at jeg meget klart i min ordførertale nævnte en række af de punkter, hvor vi er meget uenige med regeringen, og hvor vi synes, at regeringen har håndteret sagerne i forhold til USA på en klunnet og direkte uklog måde, f.eks. i forhold til Mellemøsten og i det hele taget også nogle gange i forhold til at godtage den amerikanske retorik, som man ser på området, f.eks. når man taler om »ondskabens akse«. Vi synes simpelt hen, at regeringen har været for fodslæbende og har lagt sig på en fodnotepolitik i forhold til de øvrige europæiske lande.

Med den her vedtagelse mener vi, at vi kommer tilbage igen på sporet. Det er i hvert fald det, som vi vil prøve at presse regeringen til.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen det her forstår jeg ikke en lyd af. Det må jeg altså indrømme. Kunne hr. Jeppe Kofod forklare mig, hvorfor han ikke kan stemme for det forslag til vedtagelse, SF har fremsat? Hvad har Socialdemokratiet imod det forslag til vedtagelse, som ligger fra SF?

For det andet skal et forslag til vedtagelse jo også ses i den politiske sammenhæng, det indgår i. Vi har en debat i dag, hvor regeringen markerer en helt ukritisk støtte til USA. Det er en ukritisk støtte, som også hr. Jeppe Kofod kritiserer. Hvorfor vil Socialdemokratiet i den situation reelt blåstemple regeringens politik ved at gå sammen med regeringen, specielt når der er en mulighed for at gå sammen med os andre om en anden vedtagelse?

Jeg sendte forslaget til vedtagelse til hr. Jeppe Kofod i går. Jeg har overhovedet ikke fået noget svar. Jeg vil godt høre: Hvad er årsagen til, at So-

cialdemokratiet på det her vigtige område helle-
re vil gå sammen med regeringen end gå sam-
men med den øvrige opposition?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg er ked af, at hr. Jeppe Kofod formentlig ikke havde tid til at nå at svare på mine spørgsmål om Socialdemokratiets vurdering af USA's generelle linje på miljøområdet og linjen op til Johannesburg. Nu spørger jeg igen for at give hr. Jeppe Kofod mulighed for det.

Så vil jeg sige, at jeg ikke tror, at uenigheden i den her debat drejer sig om at styrke EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det er vi jo enige om. Det, uenigheden går på, er, om vi skal have en selvstændig europæisk linje i forhold til USA på de områder, hvor der er brug for det; om vi tør stå sammen om at udforme alternativer og om at udvise globalt lederskab på de områder, hvor USA ikke gør det. Det er i hvert fald i høj grad på miljøområdet, hvor der er brug for en stærk europæisk stemme og for et stærkt europæisk globalt lederskab.

Er Socialdemokratiet enig i, at det skal vi gøre uden at have som første prioritet at blive enige med USA? For vi ved jo godt, at hvis det primære mål er enighed med USA, så får vi ikke denne selvstændige og stærke profil, dette globale lederskab.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, at svarene fra hr. Jeppe Kofod tyder på, at Socialdemokratiet i dag har begået en alvorlig politisk fejltagelse ved at tillade regeringen at arbejde videre på grundlag af en formulering i en vedtagelse, der jo reelt kun kan tolkes sådan, at hvis der er uenighed, f.eks. i spørgsmålet om holdningen til den israelske besættelsesmagt, så skal den uenighed løses ved, at man retter sig efter, hvad USA siger. Jamen sådan må formuleringen tolkes. Jeg er i hvert fald sikker på, at sådan vil statsministeren tolke vedtagelsen.

Det er meget uheldigt, at man indgår i en vedtagelse, som derefter skal administreres af et flertal i Folketinget, som består af Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti.

Kl. 11.10

Man kunne selvfølgelig sige, at hvis Socialdemokratiet efterfølgende havde indflydelse på, hvordan regeringen vil forvalte denne vedtagel-

se, så kunne Socialdemokratiet hævde: Jamen vi har gjort det, for så får vi snor i regeringen. Men det kan man jo ikke hævde, for det har man ikke, for det er et andet flertal, der bestemmer, hvad det her betyder.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til hr. Jørn Jespersen, som jeg skylder et svar om både Johannesburgtopmødet og USA's manglende vilje til at deltage i internationalt miljøarbejde. Det er et utroligt vigtigt spørgsmål, og jeg vil sige:

For os drejer det sig selvfølgelig om, at vi får det bedst mulige resultat, altså en Global Deal, en global aftale, i Johannesburg. Og vi håber, at USA er med, og vi vil gerne forhandle med USA. Vi vil gerne have dem med, men vi kan jo ikke udelukke i sidste ende, at USA ikke vil være med. Vi så jo i forhold til Kyotoprotokollen, at her ville USA ikke være med.

Så vil jeg selvfølgelig ikke udelukke, at det bliver nødvendigt med en europæisk enegang, men vi vil gerne forsøge at få USA med så langt som overhovedet muligt. Det synes vi er et selvstændigt mål også, for det er trods alt en vigtig spiller globalt, og vi tror, at vi kan påvirke USA på den vej. Det er også et svar til hr. Holger K. Nielsen, som spørger, hvorfor vi ikke umiddelbart kan støtte SF's forslag til vedtagelse.

Hvis man læser forslaget, tyder noget på, at det selvstændige mål er, at man skal arbejde for en selvstændig europæisk linje. Det synes vi selvfølgelig er vigtigt. Men hvis det skal være som en modsætning til USA alene, så synes vi, det er vigtigt, at man også forsøger at få USA med på den fælles europæiske linje. Her er det, som om man bevæger sig væk fra USA. Vi mener, at man skal gøre alt for at få USA med. Kan det ikke lykkes, må vi jo gå enegang, men vi må da om noget forsøge at få USA med til en række vigtige spørgsmål. Det skylder vi også vores allierede, og det er vigtigt.

Vi ved godt alle sammen, at man har en regering i USA nu, som tager de her miljøspørgsmål, nedrustningsspørgsmål og udviklingsspørgsmål meget let, og det er vi også meget bekymrede over i Socialdemokratiet. Men vi vil forsøge at få USA forpligtet af bindende internationale aftaler. Det mener vi er et selvstændigt mål, også for Europa, uden at vores værdier, vores synspunkter eller vores linje dog skal ofres i den sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Allerførst vil jeg gerne udtrykke tilfredshed med, at Socialdemokratiet er med i vores forslag til vedtagelse, men jeg står noget undrende over for det ordførerindlæg, som vi netop har hørt fra hr. Jeppe Kofod. Her svinger hr. Kofod sig op til at anklage regeringen for at føre fodnotepolitik og være fodslæbende i forhold til Mellemøsten.

Jeg forstår det ikke. Hvad er det, der er fodslæbende, og hvad er det, der har fodnotens præg, når den danske udenrigsminister er blandt de allerførste, der kalder den israelske ambassadør til sig for at kritisere lige præcis en række af de aktiviteter, som den israelske regering foretager på Vestbredden i disse uger?

Hvad er det, der er fodslæbende, og hvad er det, der med Socialdemokratiets øjne er kritiserbart, når den danske regering her for en lille uges tid siden fuldt ud i EU følger kvartetens sammenhæng, hvor EU, Rusland, FN og USA går sammen om at lægge den linje, der skal føres i forhold til Israel, forud for Powells rundrejse i Mellemøsten? Hvad er det, der er galt her?

Hvad er det, Socialdemokratiet efterlyser af nye initiativer fra regeringen? Er det sanktioner, man vil have? Så sent som i dag har hr. Mogens Lyketoft i Berlingske Tidende sagt nej til sanktioner.

Hvad er det, regeringen ikke har foretaget sig, som Socialdemokratiet mente, at den burde, henset til den aktuelle situation? Det kunne jeg godt tænke mig at vide. Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvad det er, der menes med »fodslæbende« og »fodnoter«?

Første næstformand (Svend Auken):

Når taletiden er udløbet, nytter det ikke noget at gentage det samme spørgsmål tre gange. Jeg ved godt, at det er svært at overholde taletiden, men vi skal prøve på det alligevel.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Den sidste tale synes jeg jo yderligere bestyrker mig i, at det er en total absurditet, at der er et fælles forslag til vedtagelse mellem Socialdemokratiet og regeringen. Jeg fatter det simpelt hen ikke.

Hr. Jeppe Kofod siger, at i SF's forslag til vedtagelse er der for meget kritik af USA. Nej, der er en beklagende konstatering af, at USA fører en linje, som er ligeglåd med resten af verden. Det er hr. Jeppe Kofod jo enig med os i. Der er jo

ikke antydning af uenighed, hvis man hører hr. Jeppe Kofods retorik, i forhold til det, vi siger i vores forslag til vedtagelse. Derimod er der tydeligvis en kæmpe uenighed i forhold til regeringen. Hvorfor skal man så køre det her taktiske løb, hvor man alligevel vil gå sammen med regeringen? Jeg forstår det simpelt hen ikke.

Kl. 11.15

Jeg synes også, det giver mig anledning til at stille spørgsmål om den socialdemokratiske rolle i forhold til regeringen. Regeringspartierne godter sig jo i øjeblikket, statsministeren sidder og godter sig, fru Pia Christmas-Møller godter sig: Socialdemokratiet kom endelig med på vores forslag. Det synes jeg er en svag form for politik, specielt i en situation, hvor der var mulighed for et alternativ på et meget, meget vigtigt område.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hr. Jeppe Kofod synes, at det er et selvstændigt mål at forpligte USA på bindende internationale miljøaftaler. Det er jeg helt enig i. Det ville være utrolig godt, hvis USA begyndte at tage globale miljøproblemer alvorligt og forpligte sig til også selv at gøre noget ved dem.

Men spørgsmålet er jo, hvordan man gør det. Gør man det ved at alliere sig med den nuværende regering, som er købt og betalt af amerikansk olieindustri? Eller gør man det ved at vise et stærkt, selvstændigt politisk lederskab og alliere sig med det andet USA, med de politikere i USA, som gerne vil have USA med i Kyoto, som gerne vil lave aftaler om kemikalier, som gerne vil lave en bindende aftale i Johannesburg?

Hvilken del af det amerikanske samfund er det, Socialdemokratiet egentlig mener, man skal alliere sig med?

Så vil jeg gerne spørge til Johannesburg endnu en gang. Hvordan mener Socialdemokratiet, at dette her forslag til vedtagelse påvirker Danmarks forhandlingsvilje op til Johannesburg? Lægger det op til, at Europa selvstændigt spiller ud og laver alliancer med udviklingslandene, eller lægger det op til, at man skal aftale det hele med USA på forhånd og så møde op hånd i hånd med George Bush til Johannesburgmødet?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til fru Pia Christmas-Møller: Et eksempel, hvor Danmark soleklart går enegang – jeg har nævnt det tre gange tidligere på talerstolen, og

jeg gør det gerne igen – er jo, hvor statsministeren på pressemødet siger, at det er forståeligt og forklarligt, at Israel på den måde rykker ind i de palæstinensiske landsbyer, mens man bl.a. i det spanske EU-formandskab sagde noget helt andet på præcis den samme dag. Det synes jeg da er et eksempel, som er til at tage og føle på. Det kan godt være, at udenrigsministeren har sagt en masse ting – det anerkender jeg at udenrigsministeren har – men hvad har statsministeren sagt? Hvad er det for et billede, som statsministeren har givet af Danmark i den her sag over for omverdenen?

Jeg sagde også i mit tidligere svar, at hvis statsministeren kommer herop og siger: O.k., jeg beklager, jeg mente det ikke på den måde, jeg har ikke hørt, hvad det spanske EU-formandskab sagde. Eller hvis statsministeren udtrykte samme kritik, som øvrige EU-udenrigsministre og stats- og regeringschefer har udtrykt i forhold til Mellempøsten. Så kunne man sige, at der var en vis balance i det. Men det har statsministeren ikke gjort.

Til hr. Holger K. Nielsen: Vi mener ikke, at det er et selvstændigt mål, at man skal køre en so-loeuropæisk linje. Vi mener, at man i videst muligt omfang skal prøve at få USA med. Men kan det ikke lykkes, er jeg helt enig med hr. Holger K. Nielsen i, at så må vi, som vi så det i forhold til Kyoto-protokollen, sige til USA: Det kan vi ikke gå med til.

Det samme gælder jo i forhold til en global aftale i Johannesburg. Der mener vi, at vi skal forsøge at få USA med, men kan det ikke lade sig gøre, må vi se, hvad vi gør til den tid. Og det er utrolig vigtigt, som hr. Jørn Jespersen nævner, at den danske regering tager nogle initiativer og får dannet nogle politiske alliancer, f.eks. med Sverige, med Brasilien, med Sydafrika, som er vært for mødet, Brasilien i 1992, Sverige i 1972, der har aktier i hele det her projekt. Men det gør regeringen ikke, så der har vi også en kritik af regeringen.

I forhold til dette spørger hr. Jørn Jespersen meget polemisk om, hvilken del af USA vi er enig med. Vi er jo selvfølgelig enige med den del af USA, der går ind for internationalt bindende og forpligtende aftaler på miljøområdet, på våbenkontrollområdet og på en række andre områder.

Vi er ikke på nogen måde enige med den Bushregering, den administration, der er nu, som jo er valgt af 20-25 pct. af de mest højreorienterede amerikanere. Den kunne vi aldrig blive

enig med om mange af de her centrale spørgsmål. Men derfor er det vigtigt, at vi også får USA med, for der er andre gode kræfter, som vi også må have med i denne her kamp for nogle af de globale sager, som optager EU og USA.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, at statsministeren og medlemmerneovre på regeringspartierne side sidder og fryder sig over, at det i dag er lykkedes at lokke Socialdemokratiet i gyngen.

Kl. 11.20

For hvad er det, hr. Jeppe Kofod siger? Han siger, at han er uenig i en lang række af de ting, som regeringen rent faktisk har gjort. Han er f.eks. uenig i regeringens politik i forhold til statsministerens forståelse for den israelske besættelsesmagt. Men han er samtidig medfor-slagsstiller til et forslag til vedtagelse, som af regeringen vil blive tolket sådan, at Danmark kun vil gøre, hvad USA godkender at Danmark skal gøre. Det er indholdet i forslaget. Forslaget giver, når det skal administreres af regeringen, USA vetoret i forhold til dansk udenrigspolitik – og jeg kan se, at hr. Peter Skaarup nikker bekræftende.

Problemet for hr. Jeppe Kofod er jo, at det er hr. Peter Skaarup, der kommer til at administrere denne her vedtagelse, selv om han ikke engang selv er med i den, for Socialdemokratiet har jo ikke flertal til at kunne kontrollere, om regeringen opfylder det, Socialdemokratiet ønsker sig. Det er tværtimod sådan, at statsministeren baserer den praktiske udførelse af politikken på hr. Peter Skaarup og ikke på hr. Jeppe Kofod. Så Socialdemokratiet er simpelt hen blevet snydt, har ladet sig snyde og bedrage i dag.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil godt appellere om, at vi passer lidt på ordene, passer lidt på retorikken. Der er en lang tradition for – kun afbrudt i 1980'erne af den meget ulyksalige fodnotepolitik – at de ansvarsbærende partier faktisk søger brede flertal bag en udenrigspolitik, som Danmark kan være tjent med. Det synes jeg også der lægges op til med denne debat og med den vedtagelse, som et flertal vil stå bag. Og jeg vil gerne appellere ikke mindst til Socialdemokratiet om, at vi, der står bag vedtagelsen, passer lidt på retorikken.

Hr. Jeppe Kofod hæfter sig ved nogle udtalelser, som statsministeren er kommet med i for-

bindelse med pressemødet for nogen tid siden. Jeg vil gerne bede hr. Jeppe Kofod bekræfte, at regeringen gang på gang har påpeget, at vores politik i forhold til Mellemøsten går på to ben. Når det er passende, kritiserer vi israelerne, når det er passende, kritiserer vi palæstenserne, og gentagne gange opfordrer vi begge parter til at sætte sig til forhandlingsbordet.

Det er det, det hele handler om. Der findes kun politiske løsninger. Det er den politik, regeringen lægger op til, og det er vel i bund og grund også den politik, Socialdemokratiet mener er vejen frem. Det vil jeg godt have at hr. Jeppe Kofod kan bekræfte med et ja eller et nej.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Jeppe Kofod, og så vender vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til fru Pia Christmas-Møller: Hvis vi er enige om, at målet er at få parterne tilbage til forhandlingsbordet, undrer det mig bare dybt, at man udtaler, at det er forklarligt og forståeligt med en israelsk aggression mod palæstinensiske landsbyer, mens resten af EU's stats- og regeringschefer siger noget helt andet, mens USA også kom på banen og meget klart sagde – også Bush – at nu måtte de trække sig tilbage fra de her palæstinensiske landsbyer.

Hvis man vil tilbage til fredsbordet, er det da den helt forkerte ting at sige som dansk statsminister. Det er jeg altså nødt til at slå fast, og jeg har ikke hørt noget andet fra statsministeren endnu. Jeg er enig i, at udenrigsministeren har sagt nogle andre ting, men jeg må sige, hvad statsministeren har sagt her. Det synes jeg at også statsministeren må komme op og sige noget om på et tidspunkt.

I forhold til vedtagelsen, som der er blevet spurgt om gang på gang, vil jeg for det første sige: Denne her vedtagelse synes Socialdemokratiet helt klart retter sig mod, at når Danmark får EU-formandskabet, er det vigtigt, at regeringen lægger sig på linje med de andre europæiske lande. Det er utrolig vigtigt for os, at man ikke fører en slags amerikansk udenrigspolitik i Europa, men at man respekterer, at man er en del af EU-fællesskabet, at man har et ansvar som EU-formandskabsland. Det mener vi at vedtagelsen lægger op til.

For det andet må jeg sige til Enhedslistens ordfører, at Dansk Folkeparti ikke er medfor-

slagsstiller til denne her vedtagelse, det er vigtigt at notere sig. Jeg ved ikke, om Dansk Folkeparti stemmer for; det vil undre mig, hvis de gør det, med deres EU-skepsis. Så jeg synes rent faktisk, at vi har fået en vedtagelse, som kunne forene de partier, der mener, det er vigtigt, at vi får et godt EU-formandskab.

Endelig – og det må man sige meget ærligt, når der er blevet talt om vedtagelser: Jeg er sikker på, at alternativet havde været værre, hvis regeringen havde lavet deres vedtagelse sammen med Dansk Folkeparti. Så er jeg sikker på, at alternativet havde været langt værre.

Nu prøver vi, og jeg synes, der er en indbygget kritik i denne her vedtagelse om, at regeringen ikke har ført en fælles europæisk linje. Vi lægger fast her nu i Folketinget, at det skal regeringen gøre, det mener vi er uhyre vigtigt, sådan så man ikke fører, undskyld ordet, fodnotepolitik i forhold til de øvrige regeringer og i forhold til de øvrige lande i Europa. Det er vigtigt for os i Socialdemokratiet.

Kl. 11.25

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Jeppe Kofod svarede ikke på mit spørgsmål. Jeg vil godt spørge: Er Socialdemokratiets linje i forhold til mellemøstkonflikten, at man skal have palæstenserne og israelerne til at droppe volden og gå til forhandlingsbordet? Er man enig i, at dansk udenrigspolitik i forhold til Mellemøsten skal gå på to ben? Hvis man er enig i det, burde man vel også slå begge ører ud og høre det dobbelte budskab, der kommer både fra statsministeren og udenrigsministeren.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne bekræfte over for fru Pia Christmas-Møller, at vi er helt enige i, at den eneste løsning på denne her konflikt, er, at parterne sætter sig tilbage til forhandlingsbordet, og at man får en fredelig løsning. Det er vi helt enige om.

Men når fru Pia Christmas-Møller siger, at det er det, som både udenrigsministeren og statsministeren arbejder for, er det bare, at jeg i al stilfærdighed undrer mig over de udtalelser, som statsministeren kom med på pressemødet, hvor han siger, at det er forklarligt og forståeligt, at Israel rykker ind i de palæstinensiske landsbyer. Det er vel ikke nogen fredelig løsning. Det er i strid med det, som EU-formandskabet sagde.

samme dag. Det synes jeg da er værd at bemærke.

Så vi kan godt være enige om løsningen, men så synes jeg egentlig, at fru Pia Christmas-Møller må prøve at opfordre sin regering til at føre den her linje i stedet for at føre en helt anden linje, hvor man indimellem legitimerer nogle af de israelske overgreb, som vi så med de her indrykninger i palæstinensiske byer.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Peter Skaarup som ordfører.

Peter Skaarup (DF):

Vi vil sige tak til statsministeren og udenrigsministeren for en udmærket gennemgang af den aktuelle politik i forholdet mellem Europa og USA. Vi synes, det var en fornuftig redegørelse. Jeg skal vende tilbage til, hvorfor vi ikke synes, at den vedtagelse, der er fremsat her i Folketinget af regeringspartierne og Socialdemokratiet, er særlig fornuftig.

Men vi synes i Dansk Folkeparti, det er udmærket, at vi får debatten i dag. Vi synes, det er udmærket, at SF sætter fokus på det her. Vi er ikke enige i den kurs, SF lægger. Men vi synes, at det er godt, at Folketinget får en lejlighed til at følge op på, hvad der foregår på det udenrigspolitiske område i øjeblikket.

Vi må desværre konstatere – og det er SF også et parti der har en holdning til – at der er en stigende anti-USA-holdning i EU i øjeblikket. Der var fodslag lige efter 11. september, terrorbombningerne. Da var stort set alle enige om, at nu skulle vi stå sammen mod denne her trussel. Men desværre pibler kritikken frem igen.

Den linje, som den tidligere regering havde, specielt under udenrigsminister Mogens Lykkes toft, hvor man kritiserede USA i tide og utide, er ved at komme frem igen. Vi hørte det i Socialdemokratiets indlæg her i dag. Vi kan høre det i de toner, der kommer fra Enhedslisten og SF, og det finder vi meget beklageligt.

Det startede jo allerede med kritikken af USA's behandling af fangerne på Guantánamobasen, hvor forargelsen var stor i Europa. Nu viser det sig, at de fleste er enige om i dag, at den behandling af de fanger egentlig er udmærket, at de har det langt bedre dér, end de havde det i Afghanistan.

Vi kan se det på den franske kritik, hvor udenrigsminister Védrine kalder USA's politik for primitiv i nogle meget hårde udtalelser, som er kommet frem. Chris Patten, EU's kommissær

for europæiske udenrigsanliggender, har været ude med kritik af præsident Bush for at opføre sig enevældigt og absolutistisk, som han direkte oversat har sagt. Vi kan se det i det initiativ i forhold til Mellemøsten i forrige uge, hvor EU uden at have forhørt sig hos Israel eller Arafat tog på en amatøragtig ekspedition til Mellemøsten, og man fik ikke lov til at møde Arafat – fuldstændig diplomatisk striptease fra EU's side.

Det er jo grotesk, at man følger op på det, og vi håber i hvert fald ikke i Dansk Folkeparti, at regeringen synes, det er vejen at gå i EU-samarbejdet. Vi kan ikke se, at det er dér, man skal styrke EU's udenrigspolitik, hvis man er så amatøragtig i sin optræden.

Der er altså tendenser, og vi kender det jo specielt fra Frankrig, hvor man sætter EU op som en udfordring i forhold til USA. Det finder vi meget beklageligt i Dansk Folkeparti.

Vi så en meningsmåling i Frankrig for nylig, hvor man så på, hvad franskmændene egentlig betragtede som de største trusler. USA og amerikanerne var godt nok ikke på førstepladsen, men USA og amerikanerne var højt oppe som en af de største trusler, en af de største fjender, for franskmændene. Det vil sige, at der er en retorik, som er meget ubehagelig. Man kan i virkeligheden fra EU's side risikere at følge op på den retorik over for USA, og det vil vi meget nødig have fra Dansk Folkepartis side.

Kl. 11.30

Vi håber, at regeringen under det danske formandskab vil fremme forbindelserne mellem USA og EU. Vi har med tilfredshed noteret det besøg, som statsministeren var på i USA, hvor han knyttede gode bånd, og det er vigtigt, at vi kører den linje. På den måde vinder Danmark også under formandskabet ekstra indflydelse, også i forhold til EU-landene, en indflydelse, som vi kan bruge til noget i det senere arbejde.

Men de her forbindelser er ikke nogen selvfølge. De skal hele tiden holdes ved lige, for der er mange, der står på spring for at stikke kiler ind mellem USA og Europa, og der er det vigtigt, at vi også har et godt forhold til England, til Storbritannien. Der er ingen tvivl om, at Storbritannien altid vil være EU's og Europas brohoved til USA, vil have en god kontakt til amerikanerne.

Der skal jeg da ikke undlade at gøre opmærksom på den tidligere premierminister Margaret Thatcher, som netop pegede på, at alle problemerne kommer fra Europa og løsningerne kom-

mer fra USA. I nogle tilfælde må man nok sige, at hun havde ret i de betragtninger.

Vi bør fastholde, at terroristerne fra den 11. september skal findes. Vi må finde bagmændene, og det skal vi gøre sammen med USA. Vi skal huske på, at terroristerne fra den 11. september faktisk alle sammen oprindeligt kom fra Europa, hvor der var gode arbejdsbetingelser for at få de her ting planlagt, og efterfølgende tog de til USA.

Vi har i Dansk Folkeparti valgt at lave et forslag til vedtagelse, som vi gerne vil fremsætte her i Folketinget i dag, og det lyder sådan:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at et godt forhold til USA er nødvendigt for Danmarks og Europas sikkerhed. Da dette baserer sig på et grundlæggende værdifællesskab, udgør det transatlantiske fællesskab en naturlig ramme for Danmarks og Europas sikkerhed.

Folketinget anerkender samtidig, at terrorangrebet den 11. september 2001 har øget behovet for et sammenhold og samarbejde blandt dem, der deler fælles værdier, hvilket må være udgangspunktet for det danske EU-formandskab i forholdet til USA.

Folketinget opfordrer derfor regeringen til i stigende omfang at koncentrere sin indsats om det, der forener Europa og USA, frem for det, der skiller.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 45).

Første næstformand (Svend Auken):

Der er nu stillet følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Dansk Folkepartis forslag til vedtagelse udtrykker jo stort set, hvad statsministeren sagde i sin tale, og den tale var hr. Peter Skaarup også godt tilfreds med. Det er jo den politik, som går ud på, at Danmark skal gøre, hvad USA siger.

Derfor vil jeg godt spørge hr. Peter Skaarup: Hvordan er hr. Peter Skaarups bedømmelse af betydningen af det forslag til vedtagelse, som er fremsat af regeringspartierne, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre?

Er det hr. Peter Skaarups vurdering, at statsministeren vil fortsætte den politik, den følgag-

tighed over for USA, som hr. Peter Skaarup var så godt tilfreds med, eller er det hr. Peter Skaarups opfattelse, at de synspunkter, som hr. Jeppe Kofod fremkom med i sin ordførertale, vil få større indflydelse på regeringens politik?

Jeg tror desværre, det er sådan, at det er hr. Peter Skaarups linje, der er styrende for statsministerens politik, men jeg vil godt høre hr. Peter Skaarups egen bedømmelse af det forhold.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det var jo regeringens parlamentariske grundlag, vi hørte holde en, må man sige, begejstret amerikanertale helt uden forbehold.

Kl. 11.35

Jeg tror, at hr. Peter Skaarup tager fejl ét sted i sin analyse. Der er ikke en stigende antiamerikanisme i Europa, men der er en afgrundsdyb bekymring over Bushadministrationens håndtering af klimaaftaler, af internationale aftaler om nedrustningsspørgsmål osv., og det er noget ganske andet.

Det synes jeg i øvrigt også hr. Skaarup udmærket fik gjort klart til slut. Jeg ved ikke, om det var med vilje eller det var en fortalelse, men hr. Skaarup nåede sådan lige at opregne idealerne for Dansk Folkeparti i politisk sammenhæng. Det var fru Margaret Thatcher, den gammelkonservative, den rigtig gammelkonservative i England, det var Bush, og jeg ved ikke, om det var en forglemmelse, at Sharon ikke også blev nævnt som et af idealerne, nu man var i gang med at opregne det yderste højre.

Men med så underdanig en USA-tale må der bestemt være et æresdoktorat også til hr. Peter Skaarup i USA; man kan ikke forvente andet.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Ja, men som sædvanlig er hr. Villy Søvnald meget polemisk her i debatten, og det kan da også være meget skægt nogle gange.

Hr. Villy Søvnald har det med, at Dansk Folkeparti er det yderste højre. Regeringen er en højrenational regering, blev det sagt tidligere i debatten fra SF's side. Hvad er det for noget pjat? Altså kan SF ikke vænne sig til, at der har været et valg i Danmark, hvor et flertal har pegt på en regering, som det nu finder rigtig?

Altså det er jo ikke sådan, at den danske befolkning er yderst højreorienteret eller højrenational; den danske befolkning er ganske fornuftig. Sund fornuft er det, der præger den danske

befolkning, også i udenrigspolitikken. Og der skal vi selvfølgelig kritisere i forhold til Mellemøsten, Sharon, hvis han gør noget galt, Arafat, hvis han gør noget galt, og det gør den danske regering selvfølgelig også.

Til hr. Keld Albrechtsen: Betydningen af det forslag, regeringen er kommet med, jamen det må regeringen jo selv forklare. Hvis det var Dansk Folkeparti, der havde siddet på regeringsbænkene, havde vi da ikke fremsat sådan et forslag. Vi synes da, det er grotesk, at man i en tid, hvor der netop er behov for et godt samarbejde med USA, fremhæver EU som værende et instrument, der skal have mere magt på det udenrigspolitiske område. Det er en forkert strategi efter vores opfattelse, og vi håber selvfølgelig også, at regeringen vil indse det i det daglige arbejde.

Jeg synes da, fiaskoen i forhold til Mellemøsten fra EU's side, hvor man måtte tage til takke med ikke at møde nogen i Mellemøsten, da man sendte sin delegation ud, er et godt bevis på, at EU kan vi i øjeblikket ikke betro den indflydelse og den magt, som skal til her.

Vi må også erkende, at hvis der er nogen, der har forventning om, at EU skal overtage forsvarspolitikken og være den sikkerhedspolitiske garant, så er der langt igen. Tænk på forsvarsbevillingerne, som overhovedet ikke står mål med situationen, hvis man ønskede sig, at EU skulle være den forsvarspolitiske garant for Danmark. Der har vi NATO, og vi skal fastholde NATO.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg omtaler normalt Dansk Folkeparti som det alleryderste højre og ikke kun som det yderste højre, og det er for også at sætte det ind i det europæiske perspektiv. Vi ser jo lignende formationer vokse frem overalt i Europa i øjeblikket, bl.a. Le Pen i Frankrig, vi ser dem andre steder i Europa med helt parallelle indholdsmæssige punkter til Dansk Folkeparti, altså kloninger af de synspunkter, Dansk Folkeparti har. Dem har man selvfølgelig ret til at have i et demokrati. Jeg har samme ret til at bekæmpe de synspunkter, som er mig inderlig meget imod.

Men det, som jeg synes alligevel også giver anledning til berigtigelsen, er hr. Peter Skaarups egne udsagn. Når man hører hr. Peter Skaarups idealer nævnt i rækkefølge, så står først fru Margaret Thatcher i England, som blev nævnt direkte, som et godt eksempel til efterfølgelse.

Hvad stod Margaret Thatcher for i England? En ekstremt højreorienteret udenrigspolitik plus en fuldstændig demontering af de rester af velfærd, der var i England. Det er jo kendsgerninger. Hvad står Bushadministrationen for? En ekstremt højreorienteret politik i internationale spørgsmål, men da også i indenrigspolitiske spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Hr. Villy Søvnald vil sammenligne Dansk Folkeparti med Le Pen. Altså jeg synes, det er irriterende at skulle sammenlignes med nogle i andre lande. Jeg tror også, at hr. Villy Søvnald ville blive irriteret, hvis jeg sammenlignede hr. Villy Søvnald med Brezjnev eller Fidel Castro. Hvad vi kan bruge det til i debatten i dag, forstår jeg simpelt hen ikke.

Kl. 11.40

Jeg synes, hr. Villy Søvnalds tale her igen minder lidt om det problem, der er med europæerne i forholdet til USA i nogle tilfælde, og jeg synes egentlig, den tidligere CIA-direktør, James Woolsey, har udtrykt det meget godt i Wall Street Journal her for nylig, hvor han siger: Europæerne kalder altid på sheriffen, når der er problemer, og når han så har løst dem og ryddet hovedgaden, kan europæerne tage hjem og passe børnene.

Altså når der er problemer, kalder vi på USA: Nu må I løse terror situationen, nu må I løse tingene i Kosovo, nu må I løse tingene i Bosnien. Men hvor er EU's vilje til at følge tingene op? Hvor er SF's vilje i dag til at bakke kampen mod terror op, eller Enhedslistens eller Socialdemokratiets? Den lader meget tilbage at ønske.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Pia Christmas-Møller som ordfører.

Pia Christmas-Møller (KF):

Egentlig er det en noget pudsigt forespørgsel, stillet af SF, som vi dag behandler: »Hvordan vil regeringen – bl.a. som formandskabsland i EU – håndtere konflikter på en række områder mellem Europa og USA?«, lyder forespørgslen.

Hvad mon SF forestillede sig, da man formulerede lige præcis det spørgsmål? Man behøver dog ikke ligefrem på forhånd at forudsætte konfliktscenarier med henblik på at kunne få opstillet nogle rammer, inden for hvilke der kan etableres en konfliktløsning, for som det fremgår af

bl.a. statsministerens og udenrigsministerens taler i dag, ja, så findes de allerede.

Det Konservative Folkeparti kan helt tilslutte sig både statsministerens og udenrigsministerens besvarelse. Det er vigtigt at fastslå, når nu SF giver anledning til det, at forholdet mellem EU og USA er af afgørende betydning for begge parter, og ikke mindst for Danmarks placering er de transatlantiske forbindelser vitale, som de har været det i årtier, og det gælder, uanset at Danmark om kort tid tiltræder rollen som EU's formandskabsland.

Det må også være udgangspunktet, at de konflikter og stridigheder, der naturligt kan opstå, skal løses på en måde, der er værdig for nære partnere og allierede. Derfor skal de transatlantiske bånd til stadighed plejes og udbygges, som statsministeren påpegede det.

Jeg er også helt enig i, at det er forkert at tale om konflikter imellem Europa og USA, men selvfølgelig er der områder, hvor vi ikke nødvendigvis har samme udgangspunkt, eller hvor vi har en forskellig vurdering. Det er som bekendt tilfældet på handelsområdet eller på klimaområdet, som udenrigsministeren sagde det.

Men der er langt mere, der forener os, og selv om der kan være meningsforskelle eller nuancer i vurderingen, kan det ikke overskygge det helt overordnede, nemlig at samarbejdet mellem Europa og USA er det grundlæggende fundament for EU's og Danmarks udenrigspolitik i bred forstand.

Konkret springer det stærke og tætte samarbejde omkring terrorbekæmpelsen her i øjnene. Siden den 11. september har vi oplevet et intensiveret samarbejde på tværs af Atlanten om de globale perspektiver, som terroranslaget har rejst. Den alliance skal vi fastholde og udbygge, ikke blot for at få bugt med terroren og dens forgreninger, men også for at sikre en verden, hvor kampen mod fattigdom og menneskelig fornærdelse forstærkes.

Ikke mindst på baggrund af formiddagens debat er det måske her på sin plads lige at erindre om, hvordan den tidligere statsminister, nemlig hr. Poul Nyrup Rasmussen, meget klart og præcist formulerede Danmarks terrorpolitik i kølvandet på den 11. september.

Hr. Nyrup Rasmussen sagde jo rent faktisk, at Danmark ville stå skulder ved skulder med amerikanerne i kampen mod international terrorisme. Det var en politisk linje, som fik fuld opbakning fra Det Konservative Folkeparti, og som fortsat har fuld opbakning fra Det Konser-

vative Folkeparti og regeringen. Jeg ville gerne lige minde om det, for man kunne næsten fornemme, at Socialdemokraterne havde glemt, at den linje, der føres i dag, faktisk blev lagt af deres egen leder før folketingsvalget.

Som også SF må vide, findes der allerede i dag talrige dialogorganer på mange niveauer mellem EU og USA, og selvfølgelig er det Danmarks opgave, når vi taler om vores rolle som formandsland i EU, at bygge bro i de tilfælde, hvor konkrete konflikter eller meningsforskelle måtte præge dagsordenen.

Det Konservative Folkeparti har fuld tillid til, at statsministeren og udenrigsministeren vil være i stand til på fornem måde at varetage rollen som dialogformidler og konfliktløser i samarbejde med de øvrige EU-lande og i samarbejde med USA, også under det kommende formandskab.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Niels Helveg Petersen som ordfører.

Kl. 11.45

Niels Helveg Petersen (RV):

Denne debat lider under, at grundlaget er så upræcist. Forespørgslen er meget upræcist formuleret: »konflikter på en række områder«. Ja, men det er jo et bredt felt af konfliktområder, vi taler om. De er af vidt forskellig karakter. Det vil jeg komme nærmere ind på.

Det er rigtigt, at der er en række områder, hvor der er forskelle i opfattelserne, undertiden betydelige forskelle i opfattelserne, mellem, hvad EU-landene mener, og hvad USA mener. Kyoto er et eksempel. Oprettelsen af en international strafferetsdomstol er et eksempel, desværre. Den nylige stålsag er et eksempel, hvor der helt tydeligt er forskellige økonomiske interesser. Nogle af disse sager er principielt vigtige, og der er tydelige forskelle.

Det er ikke noget nyt, og der har i fortiden været endnu skarpere konflikter. Jeg må minde om de meget store meningsforskelle, der var under Vietnamkrigen. Vi har haft banansag og kyllingesag; vi har haft strid om WTO, om indholdet af WTO-forhandlinger; vi har haft forskellige opfattelser af, hvordan FN skulle placeres; vi har haft skarp europæisk kritik af USA for ikke at betale sit bidrag til FN.

Men man kan ikke få et fuldt billede af forholdet mellem Europa og USA ved bare at se på disse sager. Der er jo mange andre sager, som det er nødvendigt at trække frem til beskuelse,

og hvor der netop er et stort sammenfald af interesser.

I slutningen af maj mødes præsidenterne Putin og Bush til forhandlinger om, forhåbentlig, en ramme for strategisk stabilitet. Det kunne blive – vi håber det – et virkeligt gennembrud i det internationale samfund med enighed om, hvad man skal gøre med de defensive våben, nedskæringer af f.eks. strategiske atomvåben, de offensive våben og i det hele taget en ramme om det fremtidige forhold, som også inkluderer et meget tæt forhold mellem NATO og Rusland, et nyt forhold, og hvor NATO's udvidelse indgår som en del af underlægningsmusikken til mødet i maj. Især vil jeg fremhæve, at vi jo fra dansk side altid har følt, at der var en stærk interesse for NATO's udvidelse også i det baltiske område, og at det er et synspunkt, der jo helt og fuldt deles fra amerikansk side.

Det er jo også nødvendigt at se på, at i kampen mod terrorisme har USA og europæiske lande jo i høj grad også fælles interesser. Jeg synes, hr. Villy Søvndal burde minde sig selv om, om ikke andet, at SF faktisk også stemte for indsatsen imod terrorismen i Afghanistan.

I Mellemøsten er det uden tvivl sådan, at der er forskellige nuancer, men den fælles indsats, som gøres af FN, af Rusland, af USA og af EU, er fundamental for at finde en løsning på problemet. Det er jo ikke sådan, at USA her går alene, men går sammen med disse andre. Uenigheden er nok størst omkring synet på den fremtidige indsats over for Irak. Der viser sig her stærkt forskellige vurderinger i Europa og i USA.

Vedtagelsen, som den er fremsat, udtrykker: EU har brug for en stærkere fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det mener jo også SF, og det mener også Enhedslisten. Men det skal ikke være ud fra et antiamerikansk grundsynspunkt. EU har brug for et godt forhold til USA. USA har også brug for et godt forhold til EU.

På det grundlag stemmer jeg med stor glæde for vedtagelsen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, at hr. Niels Helveg Petersen går for let hen over de uenigheder, der har været om terrorbekæmpelsen. Det var jo i høj grad en forskellig vurdering af, hvordan man bedst bekæmper terrorismen, der fik diskussionen til at blusse op specielt i februar måned. For der var uenighed mellem en række europæiske lande og USA på det punkt.

Joschka Fischer sagde følgende til Die Welt den 12. februar: Den internationale koalition mod terrorismen udgør ikke en base for at gøre hvad som helst mod hvem som helst og især ikke på eget initiativ.

Kl. 11.50

Det er lige netop essensen i den kritik, der har været fra europæisk side. Den bunder i en angst for, at USA selv ønsker at bestemme, hvem, hvornår og hvor man vil lave forskellige militære aktiviteter for at bekæmpe terrorismen. Det er jo dér, der har været en uenighed. Det synes jeg ikke man kan underbetone, som det blev gjort af hr. Niels Helveg Petersen i hans tale.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, at hr. Niels Helveg Petersen i sin tale kom til at udtrykke det samme synspunkt som hr. Peter Skaarup, uden at jeg i øvrigt vil beskyldte de to partier for at have sammenfaldende synspunkter, nemlig at den her forespørgsel skulle være båret af antiamerikanisme. Det er den ikke.

Den er båret af en dyb skepsis til den nuværende Bushadministration, hvad angår de afgørende internationale spørgsmål vedrørende klima og miljø, vedrørende villigheden til nedrustningsaftaler bredt. I det hele taget villigheden til internationale aftaler.

Jeg tror også, at hr. Niels Helveg Petersen deler den bekymring, som næppe heller er båret af antiamerikanisme, men båret af en dyb skepsis over for verdens stærkeste magt, der, i så høj grad som tilfældet er, går selv i øjeblikket.

Så kan jeg bekræfte, at vi stemte for den FN-ledede indsats mod terror i Afghanistan, ligesom SF jo i øvrigt op gennem 1990'erne har stemt for internationale aktioner, når det drejer sig om at beskytte menneskeliv.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Holger K. Nielsen hørte ikke rigtig efter, hvad jeg sagde. Jeg sagde udtrykkeligt i slutningen af et 5 minutters indlæg, hvor man skal behandle en meget kompleks og så stor problemstilling: Når vi ser på det i øjeblikket, er uenigheden størst, netop når det drejer sig om Irak; i synet på, hvad der skal ske, måske ikke ske i forhold til Irak.

Så det er jeg helt enig i. Her er der en meget tydelig uenighed mellem holdningen i Europa og i USA. Men det har jo i hvert fald indtil vide-

re ført til, at USA intet har foretaget sig. Det er altså en fremtidig uenighed eller mulig fremtidig uenighed, vi taler om.

Så må jeg altså minde om, at USA efter den 11. september gjorde sig stor umage med netop at skabe en samlet international bred alliance i kampen mod terrorisme. USA var jo netop ikke unilateral. Hvad man kunne sige måske op til den 11. september, kan man ikke med rette sige om den amerikanske indsats, der har udfoldet sig efter den 11. september, hvor man forsøgte at skabe – og med held – en bred koalition. Det synes jeg man skal holde fast ved.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er jo korrekt nok, at i tiden lige efter den 11. september skete der en ændring af den amerikanske udenrigspolitik. Men pointen i oplægget til den her debat er jo netop, at i de seneste måneder, især efter nytår, især efter Bushs årlige tale til nationen, er der sket en ændring i den amerikanske politik.

Det er jo derfor, at den europæiske kritik blusser op specielt i februar måned, hvor Bush begynder at tale om ondskabens akse. Det er hele krigsretorikken, hvor man mere end antyder, at man vil gå selv i forhold til Irak, og hvor hele den gamle amerikanske ensidighed kommer op igen.

Derfor vil jeg sige, at der var en ændring mellem måske den 11. september og den 1. januar, men herefter er vi tilbage i den gamle skure, og det er just problemet.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Holger K. Nielsens argument om amerikansk unilateralisme er altså noget, der ikke er sket endnu.

Jeg har selv deltaget i kritikken af Bushs tale. Jeg synes ikke, at det var klogt eller dækkende for situationen at slå Nordkorea og Irak og Iran sammen i én gryde. Det var lige nøjagtig den kritik, Fischer også fremførte, og som jeg i det store og hele er enig i.

Men jeg synes, at hvis man skulle have belyst det spørgsmål, skulle forespørgslen have handlet om synet på Irak. Så kunne vi have fået en diskussion, der var mere meningsfuld, om det, som er problemet med Irak, i stedet for at vi her blander kul og stål og bananer og ABM og alt muligt sammen i noget, der skal dækkes på 5 minutter.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg deler fuldt og helt hr. Niels Helveg Petersens beskrivelse af den amerikanske linje ikke mindst efter den 11. september, og jeg vil godt bede hr. Helveg Petersen om at bekræfte, at det jo også er synligt i forbindelse med Mexicotopmødet, hvor amerikanerne har givet sig med et tilsagn om at ville øge deres udviklingsbistand.

Så det nytter faktisk noget at blive ved med at føre dialogen med amerikanerne. Det er jo det, det drejer sig om, at få dem ind på den verdenspolitiske scene og påtage sig et medansvar for udviklingen. Det gælder også i forhold til opfyldelsen af Kyotoaftalerne og det forestående topmøde i Johannesburg. Man kan ikke drive amerikanerne frem på banen, medmindre man fører en dialog, og det er præcis det, flertallets vedtagelse lægger op til. Derfor er den vedtagelse, vi har fremsat, faktisk meget fremadrettet.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg opfatter egentlig hr. Niels Helveg Petersens indlæg her under debatten som vældig positivt, for det bliver sagt på en måde, hvor man netop lever op til det, som jeg også mener er vigtigt i debatten, altså at man fokuserer på det, man kan blive enig med USA om, i stedet for hele tiden at fokusere på det, der skiller os ad. Der er tendensen i hr. Holger K. Nielsens indlæg og spørgsmål her, at man hele tiden fokuserer på det, der skiller os fra USA.

Men hr. Niels Helveg Petersen er inde på Irak som vel stort set det eneste punkt, hvor Det Radikale Venstre synes at have et problem i forhold til USA. Der vil jeg godt spørge hr. Niels Helveg Petersen: Er det ikke meget velbegrundet? Det er jo ikke uden grund, at amerikanerne reagerer i forhold til Irak, hvis vi ser på, hvad man ligger inde med af ødelæggelsesvåben fra irakisk side; hvis vi ser på, at irakerne ikke har tilladt våbeninspektørerne at se til, at der ikke produceres masseødelæggelsesvåben; hvis vi ser på, hvordan Saddam Hussein bakker selvmordsterrorister op i Mellemøsten og betaler penge til de familier, som sender unge mennesker af sted til selvmord.

Så det er ikke helt ubegrundet, at USA er ked af Irak i denne her situation.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil da gerne sige til fru Pia Christmas-Møller: Jo, jeg har også set, og jeg synes, at det er meget glædeligt, at den amerikanske administration nu for første gang i mange, mange år bevæger sig i modsat retning med ulandsbistanden: går opad. I forhold til det procentvise i deres bruttonationalprodukt er det jo stadig væk alt for små tal. Men det er dog i hvert fald mindst en fordobling i løbet af nogle få år. Det er i sig selv et godt signal. Jeg beklager bare, at den danske regering har benyttet lejligheden til at sende det modsatte signal ud i verden.

Til hr. Peter Skaarup vil jeg gerne sige, at jeg jo ikke kun nævnte Irak. Jeg nævnte aktuelt stål, Kyoto og den internationale straffedomstol som ting, hvor der var uenighed. Jeg var personlig uenig i den amerikanske linje. Jeg kunne ikke drømme om, det ville slet ikke komme på tale, at der ud af min mund skulle komme en eneste positiv betragtning om hr. Saddam Hussein. Det findes ikke.

Uenigheden består ikke i vurderingen af styret, og hvad han gør ved sit folk: brutaliteten, hensynsløsheden eller hensigterne. Uenigheden går på: Hvad er de rette metoder til langsigtet at bekæmpe tyranner af den slags?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg skal bare sige til hr. Niels Helveg Petersen, at jeg da er glad for, at vi er enige om, at det er en tyrann, der er tale om i Irak. Men er hr. Niels Helveg Petersen ikke enig i, at der kan komme en situation på et tidspunkt, hvor man er nødt til at sætte Saddam Hussein alvorligt på plads for at bekæmpe terrorister og masseødelæggelsesvåben produceret i Irak. Det er vel egentlig kun det, amerikanerne har peget på.

USA har jo ikke sagt, at der kommer et angreb i morgen eller om et halvt år, men man har peget på, at der kan komme en situation, hvor man føler sig nødsaget til det for bl.a. også at beskytte europæerne, for at beskytte os mod terrorisme. Så helt ved siden af er det vel ikke fra USA's side at kræve initiativer her.

Kl. 12.00

Hvis man ser på det amerikanske forsvarsbudget, kommer der jo en meget voldsom stigning i det nu, og jeg synes nogle gange, det er lidt underligt at se, at i øjeblikket stemmer Det Radikale Venstre her i Folketinget for en hvilken som helst militær aktion, hvor danske styrker er

involveret, men vi har ikke hørt noget om, hvad Det Radikale Venstre mener om det danske forsvarsbudget efter den 11. september. Har man den holdning, at det stadig skal ligge på det samme niveau eller vel helst lavere, som man normalt mener, eller mener man, at der skal kigges på det?

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Til det sidste spørgsmål kan jeg svare, at Det Radikale Venstre har den opfattelse, at de forlig, vi indgår, skal vi også holde.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.01

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges

Keld Albrechtsen (EL):

Danske ministre har en historisk tradition for, at de mister deres dømmekraft og selvstændige tænkeevne, når de modtages med æresbevisninger og udrulning af røde løbere i Washington. Problemet er vist, at danske ministre har svært ved at modstå den fortryllelse, der ligger i, at de sidder til højbords sammen med verdens mægtigste mænd.

Det problem så vi f.eks. hos den tidligere socialdemokratiske forsvarsminister Hans Hækkerup. Når han havde været i USA, kneb det for ham at føre en selvstændig dansk politik, men det har aldrig været så udtalt, som da den nuværende statsminister var i Washington. Her gik det helt galt.

Statsministeren talte på George Washington University, og her slog han til lyd for en europæisk oprustning efter amerikansk model, fordi han mente, at Europa var sakket militært agterud. Ifølge Berlingske Tidende den 28. marts 2002 sagde han:

»Jeg er enig i, at europæerne skal gøre mere, når det gælder konkret, militær formåen både inden for og uden for NATO.«

Berlingske Tidende skrev også om USA's tilfredshed med den oprustningstale, som statsministeren havde holdt.

USA har selv besluttet at forøge forsvarsbudgettet med 120 mia. dollar, altså en gigantisk sum oven i alle de mange penge, USA bruger i forvejen på militæret i en situation, hvor det, verden har brug for, først og fremmest er alt andet end militær oprustning; hvor det, verden har brug for, først og fremmest er, at pengene bruges til at løse problemerne med miljø, fattigdom, mangel på drikkevand, osv., osv. Derfor var det også et højest uheldigt signal.

Det bringer mig videre til dér, hvor den store risiko efter Enhedslistens opfattelse ligger med hensyn til udviklingen i fremtiden på globalt plan. Nu er der mange her i Folketingssalen, der har talt for, at EU skal udvikle en fælles udenrigspolitik, og at EU skal optræde i en selvstændig rolle som stormagt. Det mener vi i Enhedslisten ikke vil være klogt.

Vi skal ikke i Europa lave en kopi af USA. Verden bliver ikke bedre, fordi der bliver to militære supermagter i stedet for én, og om 10-20 år bliver der tre, for så bliver Kina også en militær supermagt. Om 30-40 år bliver der fire, for så bliver Indien også en militær supermagt, og så får vi et globalt verdenssamfund præget af rivalisering og magtkampe mellem fire supermagter. Det er ikke et fornuftigt globalt udviklingsperspektiv, og derfor må jeg sige, at Enhedslisten ikke fuldt ud kan støtte nogen af de grundlinjer, som er lagt frem af de øvrige partier.

Vi mener ikke, at de øvrige partier tilstrækkeligt klart ser den risiko, verdenssamfundet står over for. Det, verden har brug for, er en international retsorden under FN, som er i stand til at forhindre oprustning, som er i stand til at skabe nedrustning, og som er i stand til at forhindre, at der skabes militære supermagter. I den situation er der ikke brug for at gøre EU til en militær supermagt.

Kl. 13.05

Vi støtter naturligvis, hvis der i EU kan vedtages konkrete og fornuftige udenrigspolitiske skridt som f.eks. at lægge et større pres på den israelske besættelsesmagt i den aktuelle situation. Men jeg må sige, at vi ikke er enige i det perspektiv, at man skal slippe Unionen fri som en militær organisation, som regeringens bestræbelser jo i virkeligheden går ud på, og skabe en alliance mellem disse to supermagter EU og USA med henblik på at sikre, at Vesten kan bevare overherredømmet i verden baseret på mili-

tær overmagt. Det er også derfor, regeringen mener, at de europæiske lande skal gå med i missilforsvar og andre oprustningsprojekter.

Der ligger en ret fundamental udenrigspolitisk diskussion bag dette her, og derfor er jeg også glad for, at hr. Holger K. Nielsen og SF har rejst denne forespørgsel, så der kan blive mulighed for at diskutere disse meget vigtige temaer noget grundigere.

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg vil gerne takke statsministeren og udenrigsministeren for besvarelsen af forespørgslen, som jo drejer sig om håndteringen af en række konflikter mellem Europa og USA, sådan som forespørgerne fra Socialistisk Folkeparti har formuleret det.

Jeg vil godt give udtryk for, at vi fra Kristeligt Folkepartis side deler regeringens grundsynspunkt, nemlig at forholdet til USA er af helt afgørende betydning – ikke bare for Danmark, men også for EU – og at dette forhold, den transatlantiske alliance, i virkeligheden baserer sig på, at Danmark og Europa og USA deler fælles værdier. Derfor er vi også fuldt ud tilfredse med regeringens tilkendegivelse her i dag om, at det, som det er væsentligt for Danmark at arbejde for, når vi overtager EU-formandskabet til sommer, er at forstærke de transatlantiske bånd og udvikle dem på baggrund af dialog og konstruktiv meningsudveksling, selvfølgelig også med henblik på at få bilagt nogle af de konflikter, der jo vitterlig er mellem Europa og USA, for de er der selvlært.

Forespørgerne ved hr. Holger K. Nielsen har anlagt en rimelig kritisk tilgang til USA, og det kan der også være god grund til på nogle af de områder, som hr. Holger K. Nielsen og SF har opremset. Men jeg vil også godt sige, at det virker lidt, som om forespørgerne ensidigt får øje på lige præcis de punkter og områder, hvor det vitterlig er ikke bare meningsudvikling, men også direkte konflikt mellem USA og Europa.

Jeg synes, det er værd at hæfte sig ved den enighed, der har været efter 11. september, og ikke mindst at amerikanerne, modsat det man måske kunne forvente, rent faktisk bestræbte sig på at stable en international koalition på benene, inden man for alvor gik i gang med at bekæmpe terrornetværk og forsøge at fange Osama bin Laden. Jeg vil vove at påstå, at det i virkeligheden er en nyorientering af den politik, som USA ellers så ofte har valgt, når det gjaldt om at drage ud i den store verden med et eller andet formål, i

dette tilfælde et formål, som en bred koalition af international karakter var enig i.

Jeg mener også, man kan sige, at der på mange måder har været fodslag mellem USA og Europa, når det gælder mellemøstenkonflikten. Der har været nuancer, men alligevel fodslag, sådan at forstå at EU i virkeligheden har set udenrigsminister Colin Powells besøg i området i den seneste tid – et besøg, som desværre ikke førte til det gennembrud, vi alle sammen kunne håbe – som noget, man burde understøtte og sørge for, at man ikke fik spændt ben for ved at optræde selvstændigt. Det betyder ikke, at EU bare har været en dikkende lammehale til USA i denne sammenhæng, men at man i virkeligheden har brugt de muligheder, man også har haft for at presse USA til at påtage sig en rolle i mellemøstenkonflikten. Det synes jeg er konstruktivt, og i virkeligheden har det udviklet de transatlantiske bånd.

Men jeg skal ikke undlade at sige, at vi da bestemt fra Kristeligt Folkepartis side også er bekymrede over den måde, som forholdet mellem USA og Europa og nu også Danmark udvikler sig på på nogle områder, og vi beklager det også. Det gjorde vi helt klart i den forespørgselsdebat, vi havde for nylig om ABM-traktaten og det, at USA ensidigt havde taget skridt til at opsigte den. Det er helt klart bekymrende og beklageligt, at USA valgte dette skridt i stedet for det, som var ønskeligt, hvis man vil etablere et nyt grundlag for megen nedrustning.

Kl. 13.10

Vi er bestemt også stærkt kritiske over for amerikanernes melder på i forhold til hele diskussionen om Kyotoprotokollen, og at man ikke vil ratificere den. Det er skammeligt, at man ikke, når det gælder en sådan global alliance, vil være med, når man i øvrigt på andre områder, også i forhold til at bekæmpe terrornetværk, er rimelig hurtig på aftrækkeren. Det må man selvfølgelig også være i forhold til klimaproblemstillingerne. Verden er også i den sammenhæng meget afhængig af, at USA er med og ikke bare går sine egne veje.

Men grundlæggende er vi altså enige i den tone, som både stats- og udenrigsministeren her har anslået i debatten. Vi må basere også de kritiske synspunkter, vi har i forhold til USA, på dialog og meningsudveksling med henblik på at få bragt amerikanerne på ret kurs dér, hvor vi synes, at de er ude af kurs. Vi har faktisk tillid til, at regeringen med den linje, som den har lagt, kan være med til at sikre det.

Det er også på den baggrund, at Kristeligt Folkeparti er medforlagsstiller til det forslag til vedtagelse, som partier, der repræsenterer et flertal her i Folketinget, har fremsat i dag.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne sige tak for en god debat, som slutter med en meget vigtig vedtagelse, som et bredt flertal kan stå bagved, en vedtagelse, som slår de fire punkter fast, som jeg synes, der lige præcis er behov for at få slået fast i situationen:

For det første, at vi stræber efter at øge Europas internationale indflydelse. For det andet, at det gør vi ved at styrke EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. For det tredje, at vi skal forfølge en politik, hvor vi udbygger forbindelserne mellem EU og USA. Og for det fjerde skal de meningsforskelle, der måtte være mellem EU og USA, løses gennem forhandling og dialog.

Det er en meget vigtig vedtagelse, som er grundlaget for den udenrigspolitiske linje i forholdet til USA.

Jeg vil gerne sige hr. Jeppe Kofod tak for, at Socialdemokratiet er med i den vedtagelse. Jeg vil godt sætte en tyk streg under den tak, for hvis det ikke var, fordi jeg havde set, at hr. Jeppe Kofod optræder som medforlagsstiller, kunne jeg jo, når jeg hørte hr. Jeppe Kofods indlæg, få det indtryk, at han nærmest var imod. Men jeg er glad for, at Socialdemokratiet er med.

Jeg er også enig med hr. Jeppe Kofod i understregningen af behovet for at gøre et forsøg på at få USA med på bindende internationale aftaler, f.eks. i forbindelse med Johannesburgtopmødet. Jeg er fuldstændig enig.

Så kom hr. Jeppe Kofod også til at sige, at regeringen har lagt sig på en fodnotepolitik i EU. Nu kan jeg selvfølgelig ikke vide ganske, hvad hr. Jeppe Kofod tænker på, men jeg kunne i hvert fald af debatten forstå, at hr. Jeppe Kofod bl.a. tænker på regeringens mellemøstenpolitik og gentagne gange vendte tilbage til udtalelser, som jeg er kommet med på et pressemøde.

For at der ikke skal herske nogen som helst tvivl, vil jeg gerne gentage, men også gentage fuldstændig nøjagtigt, hvad jeg sagde på det pågældende pressemøde, for det var meget præcist. Jeg fastholder det, jeg mener det stadig væk, og det er det, der skal siges i situationen. Jeg sagde følgende:

»Det er for mig at se forståeligt og forklarligt, at det israelske samfund føler behov for at forsvare sig imod selvmordsbomber.«

Jeg vil da gerne høre, hvem her i salen der mener, at det er uforståeligt og uforklarligt, at et samfund vil beskytte sig imod selvmordsbomber. Det vil jeg gerne høre hvem der vil udtale sig imod. Det er forståeligt, og det er forklarligt, at ethvert samfund vil beskytte sig imod selvmordsbomber, og det var det, jeg sagde på pressemødet. Så fjøede jeg til på pressemødet:

»Men vi er også nødt til at gøre det klart, at det er ingen vej frem, at det eskalerer, som det gør her. Det er derfor, vi er nødt til at sige til begge parter, at de må vise tilbageholdenhed. Arafat må gøre noget mere for at stoppe selvmordsbomberne. Israel må indse, at det på sigt ikke vil sikre freden i og omkring Israel at holde det palæstinensiske folk i et sådant kvælertag.«

Kl. 13.15

Dette er ordret, hvad jeg sagde på pressemødet.

Det, jeg har sagt her, ligger fuldstændig inden for rammerne af de udtalelser, der er kommet fra det spanske formandskab, og de vedtagelser, der tidligere er besluttet i EU. Så regeringens mellemøstenpolitik ligger inden for rammerne af den linje, der er lagt i EU. Derfor kan jeg afvise hr. Jeppe Kofods påstand om, at regeringen fører fodnotepolitik.

Nu skal hr. Jeppe Kofod måske også være lidt forsigtig med at bruge ordet fodnoter. Nu ligger det jo ganske vist før, hr. Jeppe Kofod blev medlem af dette Folketing. Det tilhører en generation, der ligger før hr. Jeppe Kofod, hvor Socialdemokratiet i 1980'erne bidrog til en fodnotepolitik, hvor Danmark stod uden for fællesskabet i NATO og EU i vigtige sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Jeg kan da godt forstå, at hr. Jeppe Kofod ikke kan lide fodnoter, for sporene skræmmer, og det er da glædeligt at konstatere, at der nu er en ny generation i Socialdemokratiet, for hvem fodnoter er noget afskrækkende. Det er jeg glad for at konstatere. Jeg tror, at hr. Jeppe Kofod skal være forsigtig, for sporene skræmmer.

Så er det jo, må jeg sige, en kilde til fryd hos mig at høre hr. Keld Albrechtsen. Der er jo en vis forudsigelighed, og det kan glæde mig, hver gang jeg hører hr. Keld Albrechtsen, for hr. Keld Albrechtsen befæster mig hver eneste gang i opfattelsen af, at jeg er på rette spor, og at regeringen er på rette spor.

Nu fik hr. Keld Albrechtsen så sig selv til at sige, at jeg havde holdt en oprustningstale på George Washington University. Jeg vil sådan set henvise hr. Keld Albrechtsen til selv at læse ta-

len, for referatet, han gav af den, var i hvert fald ukorrekt.

Men jeg kan sige, at det, jeg bl.a. talte om, var, at vi europæere skal være bedre til selv at løse og forebygge regionale konflikter, og det er lige præcis, hvad der er regeringens linje. Vi bør i Europa være bedre til selv at klare fredsskabelser og sikring af fred.

Det, jeg mest vil opholde mig ved, er jo hr. Keld Albrechtsens gentagne påstande om, at regeringen har saboteret en fælles EU-politik, bl.a. mellemøstenpolitikken. Som jeg før var inde på, er det ikke korrekt, men det er da betagende at stå her under en folketingsdebat i 2002 og høre hr. Keld Albrechtsen sige det, den hr. Keld Albrechtsen, som i mange år har tordnet mod dansk følgagtighed over for Bruxelles, dansk følgagtighed over for EU. Nu hører vi så i dag hr. Keld Albrechtsen være den fremmeste fortæller for, at Danmark skal rette sig ind under en fælles EU-linje.

Nu er jeg i øvrigt enig i, at det er fornuftigt at have en fælles linje i mellemøstenpolitikken, men det er jo ganske nyt og derfor desto mere betagende, at hr. Keld Albrechtsen er på samme linje nu efter i så mange år at have tordnet mod denne følgagtighed.

Man aner her i Folketingssalen hr. Keld Albrechtsens begyndende hamskifte i EU-spørgsmål, når han kan tale om, at regeringen har saboteret den fælles EU-politik. Man ser for sig hr. Keld Albrechtsen i spidsen for en fælles EU-udenrigs- og sikkerhedspolitik og kunne jo fristes til at tro, at der er håb for en endnu bredere opbakning til en fælles EU-udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvis ikke det var, fordi man vidste, at hr. Keld Albrechtsen for nylig blev stemt ned på Enhedslistens landsmøde. Så jeg ved ikke, om det var hr. Keld Albrechtsens personlige standpunkter eller det er udtryk for Enhedslistens synspunkter.

Hr. Holger K. Nielsen talte om, at regeringens linje over for USA bedst kunne sammenlignes med Voice of America. Som alle ved, der kender deres historie, så var Voice of America jo en radiostation, der var frihedens stemme mod de gamle kommunistiske diktaturer.

Jeg er da ikke så ked af den sammenligning. Jeg vil sige, at hvis man skal bevæge sig på det plan, som hr. Holger K. Nielsen her bevæger sig på, så lyder hr. Holger K. Niensens og hr. Villy Søvndals toner meget mere som den gamle, skrattende Radio Tirana, som i et par generationer spyede antiamerikansk propaganda ud un-

der den kolde krig. Og hr. Holger K. Nielsen er i sin udenrigspolitiske tænkning ikke kommet meget længere end dengang.

Kl. 13.20

Lad mig slutte med at sige, at jeg ser en række områder for udbygning af forholdet mellem EU og USA. Vi skal være fælles om at styrke samarbejdet om terrorbekæmpelse. Vi skal styrke samarbejdet om global sikkerhed ved at træffe beslutning om en ny NATO-udvidelse ved at forbedre forholdet til Rusland. Det kan vi gøre sammen med USA.

Vi kan samarbejde om mere frihandel i verden, og endelig skal vi samarbejde om en bæredygtig, global udvikling og arbejde på at få en global aftale om det på Johannesburgtopmødet til september. Det kan vi, og det bør vi samarbejde med amerikanerne om.

Så lad mig afslutte med et svar. Hr. Holger K. Nielsen stillede i sin forespørgsel spørgsmålet: Hvordan vil regeringen håndtere konflikter på en række områder mellem Europa og USA? Svaret er givet i det forslag til vedtagelse, der bliver vedtaget om et øjeblik. Svaret er nemlig: Gennem forhandling og dialog. Det er glædeligt, at et bredt flertal står bag dét. Det er et klart svar på en uklar forespørgsel.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Der bliver nu en række korte bemærkninger, men anden runde kan først indledes, efter at begge ministre har svaret.

(Kort bemærkning).

Jeppé Kofod (S):

Det var sandelig en stor statsmand, vi hørte tale for et øjeblik siden i besvarelsen af den her forespørgsel; det må man virkelig sige.

Jeg synes, det er interessant, at statsministeren nu siger, at man vil lægge sig på den europæiske fælleslinje i forhold til Melleømsten. Så må vi tage statsministeren på ordet og tro på, at det er den vej, regeringen vil gå.

Vi er alle sammen enige om, at vi også skal bekæmpe selvmordsbomber og terrorisme mod uskyldige civile. Det er klart, og det er der ingen uenighed om. Men det, som statsministeren sagde på pressemødet, var jo i forbindelse med de israelske styrkers indrykning i palæstinensiske landsbyer, hvor statsministeren sagde, at det er forståeligt og forklarligt, at man forsværer sig mod selvmordsbomber. Det kan jo kun betyde, at den måde, man gør det på, er forståelig og forklarlig, hvor bl.a. det spanske EU-formand-

skab jo tager afstand fra den måde, som Israel forsøger at bekæmpe selvmordsbombere på.

Så må man også sige i forhold til forslaget til vedtagelse, at det da ikke er så mærkeligt, at Socialdemokratiet er med i den vedtagelse. Der står klart og tydeligt, og man må jo citere fra vedtagelsen, at det er vigtigere, at Danmark som EU-formandskabsland arbejder for at øge Europas internationale indflydelse...

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Det er ikke anden runde, men kun korte bemærkninger. Så der er kun 1 minut, og det er for længst gået.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at de bemærkninger, som statsministeren kom med til hr. Jeppé Kofod, jo viser, hvad det er for en tak, Socialdemokratiet får, hvis Socialdemokratiet lægger mandater til regeringens udenrigspolitik. Så er kvitteringen fra statsministeren en håntale imod den socialdemokratiske ordfører. Min opfordring er, at man tænker over det problem.

Så vil jeg gerne sige statsministeren meget tak for, at han så grundigt har fulgt Enhedslistens årsmøde og den debat, der har været dér, hvor vi bl.a. vedtog, at der skal lægges et maksimalt pres på den israelske besættelsesmagt også via EU.

Statsministeren har jo ret i, at man ikke altid skal bruge fodnoter. Fodnoter er en god ting, men lige netop i den her sammenhæng anvendte statsministeren det redskab på en uheldig måde.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Jeg er enig med dem, der har sagt, at det ikke er en statsminister værdig at prøve at fastholde bred enighed om udenrigspolitikken med sådan en gang hånlige og forvrængede bemærkninger.

Statsministeren vedkendte sig, at en fælles-europæisk udenrigspolitik var en god målsætning, og det er det, vi stemmer igennem om lidt. Derfor vil jeg godt have præciseret af statsministeren: 1) vi skal presse USA for at få ratificeret Kyoto, og 2) vi skal have forpligtende ikke-spredningsaftaler for masseødelæggelsesvåben så langt som muligt. Det skal vi presse USA til. Vi skal have forpligtende nedrustningsaftaler så langt som muligt. Det skal vi presse USA til. Vi skal have forståelse i denne verden for, at terror-

bekæmpelse ikke bare og alene er militær og politi, det er også udligning af kløfter, det er større ulandsbistand, også fra USA, det er en løsning af de konflikter, der gøder jordbunden for terrorismen.

KL 13.25

Og der må jeg sige, at jeg stadig væk ikke synes om statsministerens ordvalg i forhold til mellemøstenkonflikten med den indirekte blåstempling af Sharons angrebskrig som noget, der skulle bidrage til at fjerne terror i stedet for at forklare, hvad realiteten er, nemlig at den udøver terror, den avler terror, og derfor må en entydig europæisk opinion tage afstand fra den.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må også tilstå, at jeg undrede mig dybt over det indlæg, vi hørte før. Sidder vi i Folketingssalen, eller sidder vi på et værtshus ved en debat dér, tænkte jeg. Det er jo nærmest det sidste, man kunne få indtryk af gennem alle de giftigheder og perfiditeter, det lykkedes statsministeren at få fyret af her fra talerstolen.

Det viser jo noget om, at han er som kejseren uden klæder, han har ikke noget på. Statsministeren har ikke nogen holdning til de her spørgsmål. Vi har en lang og, synes jeg, principielt vigtig diskussion i dag, og hvad får man af svar fra statsministeren? Små bemærkninger om Enhedslistens årsmøde, bemærkninger om Radio Tirana, og jeg ved ikke hvad.

Jeg synes, at statsministeren burde tage sig sammen og forholde sig seriøst til det her spørgsmål og give nogle seriøse svar på de mange indlæg, der har været i dag, i stedet for den gang ordgas på gadedrengeniveau, som vi hørte netop før.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Se, det er jo en fantastisk ømskindethed, der er hos venstrefløjen. Nu har jeg ikke talt op, hvor mange timer jeg har siddet her i formiddag og hørt, for nu at bruge hr. Holger K. Niensens eget udtryk, på giftigheder og perfiditeter og falske påstande om, hvad der er regeringens mellemøstenpolitik, og det kan jeg godt sige direkte til hr. Holger K. Nielsen og andre: Det bliver afvist prompte, og der bliver givet igen med samme mønt. Det er derfor, jeg har tilladt mig at gå direkte til værks og præcisere, hvad det er, der er regeringens mellemøstenpolitik, og hvad det er, jeg rent faktisk har sagt, og nu gentager jeg det så, og jeg fastholder det:

Det er for mig at se forståeligt og forklarligt, at det israelske samfund føler behov for at forsvare sig imod selvmordsbomber. Jeg gad nok vide, hvem der ikke synes, det er forståeligt og forklarligt. Men det, at man kan indse, hvad det er, der fører til det, er da ikke det samme, som at man siger, at det er en løsning på problemerne, for det er det jo ikke, og det er jo derfor, at det internationale samfund må lægge pres på begge parter, på palæstinensere såvel som på israelere.

Israelerne skal trække sig tilbage, palæstinenserne skal stoppe selvmordsbomberne, man skal til forhandlingsbordet, og den langsigtede løsning er, at to selvstændige stater, Israel og Palæstina, kan leve fredeligt side om side inden for sikre grænser. Dette er regeringens mellemøstenpolitik, og den ligger inden for rammerne af FN-beslutninger og EU-beslutninger og den amerikanske holdning.

Lad mig så endelig sige til hr. Mogens Lykkes toft: Ja, det er regeringens opfattelse, at Kyotoaftalen også burde ratificeres af USA. Vi viser det gode eksempel ved at gøre det. Det er da vores opfattelse, at det ville være ønskeligt med aftaler om nedrustning. Jeg tror, at der kommer frem skridt på det punkt under topmødet mellem Bush og Putin, og det er da regeringens opfattelse, at terrorbekæmpelse er andet end hårdt militær. Terrorbekæmpelse har også en politisk dimension, terrorbekæmpelse har også en økonomisk dimension, det er vi fuldstændig enige om.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så har jeg tre korte bemærkninger, og den første er til hr. Keld Albrechtsen og derefter hr. Holger K. Nielsen og så hr. Mogens Lykkes toft.

KL 13.30

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes ikke, at jeg reagerede ømskindet. Jeg synes, at jeg reagerede meget stilfærdigt på et uhyre polemisk og usagligt indlæg, som statsministeren kom med, og jeg vil gerne opfordre til, at vi sænker tonefaldet og diskuterer på et rimeligt niveau. Men så må jeg alligevel sige, at når statsministeren nu gentager og fastholder sin udtalelse om forståeligheden og forklarligheden af Israels besættelse og indrykning i de besatte områder, så viser det, at dansk udenrigspolitik har et fundamentalt problem. Og det problem er statsministerens påståelighed og manglende vilje til at erkende en fejltagelse.

Det er, ligesom statsministeren nu én gang er kommet til at sige disse ting, som var uheldige, og når han så bliver kritiseret og spurgt, om det nu var klogt, så ser statsministeren kun én vej, og det er at blive ved med at gentage, bare blive ved med at gentage og fastholde: Jamen det har vi sagt, det har vi sagt, og derfor er det rigtigt, og det bliver ved med at være rigtigt, og det vil være rigtigt til evig tid.

Jeg tror ikke, det er klogt, hr. statsminister, at fremture på den måde. Det er bare en opfordring til, at statsministeren i sin ledelse af dansk udenrigspolitik, som han jo har overtaget, udviser lidt mere eftertanke og lidt mere selvdisciplin.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Keld Albrechtsen, det er kun mig, der har lov til at tale direkte til folk. Og det gør jeg så nu ved at sige, at nu er det slut!

Keld Albrechtsen (EL):

Undskyld.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil også godt afvise at skulle være ømskindet. Jeg har da været til mange møder med statsministeren, og jeg kender da tonefaldet fra alle de møder på værtshuse og på gymnasier og skoler, og jeg ved ikke hvad. Men jeg synes da, der bør være forskel på den form for møder og så en debat her i Folketingssalen om et så alvorligt emne som forholdet mellem Europa og USA. Der kommer en lang række alvorlige, seriøse, velgennemtænkte indlæg under debatten her i formiddag, og hvad er svaret fra statsministeren? Ikke andet end polemiske bemærkninger. Det tyder jo på og er vel udtryk for en grundlæggende manglende interesse for det her emne.

For statsministeren er forholdet til USA et spørgsmål om, at han kan komme over til den amerikanske præsident, sleske lidt for ham og sidde til møde med ham og komme ud og spille stor statsmand i medierne og nichts weiter. Ikke noget om indholdet, ikke noget om problemerne, ikke noget om konflikterne. Det har vi forsøgt at tage op i dag. Hvad er svaret? Ikke noget som helst. Der er intet inden i. Det synes jeg er et problem.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Problemet med statsministerens udtalelse om forklarligheden og forståeligheden i forhold til Israels reaktioner er ikke, at vi alle sammen ikke er enige om, at selvmordsbombere skal bekæmpes. Problemet er, at alle andre europæiske statsledere udmærket godt ved, at i den her situation er det højst upassende at udtale noget, der kan tolkes som en forståelse af de militære, aggressive skridt, Sharonregeringen i Israel foretager sig, for de vil ikke forhindre selvmordsbombere, men de forhindrer og ødelægger enhver mulighed for en fredelig løsning af konflikten.

Det var det, statsministeren som kommende formand for EU skulle have sagt, hvis han var i overensstemmelse med resten af Europa, hvis han ville spille en rolle i forhold til at løse den her konflikt.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Holger K. Nielsen er i hvert tilfælde den sidste, der skal komme og belære mig om seriøs debat. Hvad var det, vi hørte i formiddags? Hvad var hr. Holger K. Niensens karakteristisk af regeringens og min USA-politik, hvad var det? Det var »Voice of America«, sagde hr. Holger K. Nielsen.

Jamen jeg lader mig da ikke gå på af det. Jeg er da ikke ømskindet. Jeg synes da faktisk, det er meget forfriskende. Hvorfor skal debatter være så kedelige? Det er da fint. Jeg synes da, det er godt, at hr. Holger K. Nielsen sådan sætter lidt krydderi på debatten. Men så skal hr. Holger K. Nielsen da ikke klynke, når han får igen.

Så til hr. Mogens Lykketoft. Jeg vil gerne sige til hr. Mogens Lykketoft, at den måde, Danmark bedst kan udfylde sin rolle på i forhold til Mellemøsten og ikke mindst som formandskabsland i EU, netop er ved at føre en balanceret mellemøstenpolitik, hvor vi lægger ligeligt pres på begge parter i denne ulykkelige konflikt.

Der er jo intet, der er sort og hvidt i den sag. Det gælder om, at vi har begge parter ører for at kunne spille en konstruktiv rolle. Det er det, der er regeringens politik, og det er derfor, at regeringen siger til israelerne: I skal trække jer tilbage. Til palæstinenserne: I skal stoppe selvmordsbombere. Og til begge parter: Det er forhandlingsbordet, der er løsningen, og målet må være, at araberne garanterer staten Israels eksistens, og at Israel medvirker aktivt til at etablere en levedygtig palæstinensisk stat.

Det er den eneste langsigtede løsning, og det er kun ved at have en balanceret holdning i denne konflikt, at Danmark som formandskabsland i EU kan spille en konstruktiv og aktiv rolle.

Så kan jeg i øvrigt bare gentage, at den linje, som den danske regering har lagt, ligger fuldstændig inden for rammerne af de beslutninger, der er truffet i EU.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Statsministeren er mig bekendt den eneste europæiske statsminister, det er lykkedes at blive fortolket som forstående over for Sharons aggressiv krig.

Det kan godt være, det ligger inden for rammerne af det, regeringen faktisk har foretaget sig, men den måde, det har ytret sig på, ligger ikke inden for rammerne af, hvad de europæiske lande i øvrigt har sagt og har som rolle i den her situation.

Og så skulle jeg måske videregive det enkle indtryk fra besøget i området og samtaler med de mest fremtrædende fredsfolk i området, at det, man forventer af Europa, det, der er Europas rolle, er at øve det størst mulige pres på De Forenede Stater og på Israels regering for at få internationaliseret den her konflikt og for at få accepteret, at der skal være en stærk international tilstedeværelse for at gennemtvinge freden og gennemtvinge freden på en upartisk måde og på FN's grundlag.

Men det er jo desværre ikke det, Israels statsminister på nogen som helst måde og på noget sted er citeret for at gå ind for.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu taler statsministeren om et ligeligt pres. Det skal forstås sådan i statsministerens ordbog, at når Arafat sidder i arrest og ingenting kan foretage sig, så skal han bebrejdes, at han ikke går ud og arresterer folk, som han under ingen omstændigheder kan komme i forbindelse med. Men når det gælder de israelske krigsforbrydere og en international undersøgelse af massakren i flygtningelejrene, så er statsministerens begreb om ligeligt pres på parterne, at han meddeler Folketinget i går, at han ingen grund ser til, at der bliver en undersøgelse af, om Israel har overtrådt Genèvekonventionen og de internationale retsregler. Det ser statsministeren ingen grund til.

Men skal statsministerens melding om et ligeligt pres nu forstås sådan, at statsministeren og hans regering fremover vil til at lægge pres på Israel? Det vil jo være den logiske konsekvens af det synspunkt. Der er bare intet i debatten i dag, desværre, der tyder på, at det var det, statsministeren mente. Men alt tyder desværre på, at det, statsministeren mente, var, at han fortsat vil sætte kikkerten for det blinde øje, når det gælder massive krænkelse af menneskerettighederne.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Mogens Lykketoft prøver at rejse tvivl om, hvorvidt de udtalelser, jeg er kommet med, nu rent faktisk også er i overensstemmelse med, hvad andre i EU har sagt.

Jeg står her med det spanske formandskabs udtalelse om situationen i Mellemøsten fra den 29. marts, som altså var 3 dage, før jeg kom med min udtalelse. Og her bruger det spanske formandskab følgende udtryk: »Israels legitime kamp mod terrorisme«.

»Israels legitime kamp mod terrorisme«.

Jeg har så med nogle andre ord sagt, at det er forklarligt og forståeligt, at man vil beskytte sig mod selvmordsbomber. Det er da nøjagtig den samme holdning, der ligger til grund, men det er da ikke det samme som at sige, at det så kan føre til nogen løsning. Det kan det ikke. Det er vi jo enige om. Det kan det ikke.

Men man kan da levende sætte sig ind i, hvordan et samfund reagerer, når selvmordsbomber spreder død og ødelæggelse. Enhver kan da med sin forstand forstå, hvorfor det udløser den reaktion, det gør. Men det er da ikke det samme som, at det er en løsning. Og det er det, vi hele tiden må sige til såvel israelerne som til palæstinenserne.

Kl. 13.40

Derfor er jeg nødt til at runde det af med også at sige, at situationen er den, at hvis Danmark førte den mellemøstenpolitik, som hr. Mogens Lykketoft lægger op til, ville Danmark ikke på nogen balanceret måde kunne varetage sit formandskab for EU. Dels ville det ikke være i overensstemmelse med det, der er holdningen i EU-kredsen, dels ville det betyde, at Danmark ikke med vægt kunne tale i forhold til begge parter i krisen.

Derfor er det regeringens balancerede linje, der gør det muligt for Danmark med vægt at varetage formandskabet i EU, også når det gælder mellemøstenpolitikken.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt takke for en hovedsagelig interessant og udmærket debat. For jeg synes selvfølgelig, der kom nogle interessante situationer. Man kan konstatere, at hr. Holger K. Nielsen og hr. Keld Albrechtsen fra SF og Enhedslisten nu er blevet så forelskede i EU, at vi skal have en stærkere EU-politik og derved skille os fra USA. Det har for så vidt været deres hovedbudskab, hvorimod Dansk Folkeparti, som også er imod EU, føler, at vi slet ikke skal have sådan en politik. Altså den ene EU-modstandergruppe vil have en stærkere EU-politik, og det andet modstanderparti vil have en svagere. Det sidste er jo mere logisk i forhold til det første i forhold til tidligere afstemninger. Men det er jo interessant.

Lad mig så gå til indholdet af det, hr. Holger K. Nielsen sagde. Han taler om de dybe uoverensstemmelser omkring international lov og orden og nævnte en række ting. Men der vil jeg jo godt gøre hr. Holger K. Nielsen opmærksom på, at de steder, vi er uenige, jo rent faktisk blev nævnt i både statsministerens og i min tale.

Vi skal ikke skjule, at der er uoverensstemmelser, som hr. Niels Helveg Petersen så rigtigt sagde. Det har der jo altid været. Det, der er det interessante i vores fællesskab og forhold, er, at vi så også har mekanismer til at få dem diskuteret igennem og få dem løst. F.eks. er der altså WTO med sin tvistbilæggelse. Det er et kæmpeskridt, frem for at man skal lave optrapning af handelskrige og blokader af hinandens varer. Det fortalte jeg jo også om i forbindelse med stålsagen, hvorledes vi rent faktisk håndterer den i EU-sammenhæng og vil fortsætte med at gøre det.

Amerikanerne har jo så noget imod os. De synes, vi laver handelshindringer. Vi har også tabt sager ved WTO. Når altså stålsagen ligger på den ene side, så ligger hormonsagen på den anden side. Og vi har tabt begge to. Jeg går ud fra, at amerikanerne taber stålsagen.

Så det vil sige, at der er uenigheder, og vi bruger tvistbilæggelsessystemet; nogle gange vinder vi, nogle gange taber vi, og nogle gange vinder de, nogle gange taber de. Det vigtigste er, at vi ikke får det trappet op, og at vi har dialogfora, som jeg også nævnte for hr. Holger K. Nielsen, en række steder, hvor EU og USA præcis taler sammen om en række spørgsmål, herunder miljøspørgsmål.

Men det betyder da også, at f.eks. omkring den Internationale straffedomstol har den danske regering sagt til amerikanerne, at vi synes,

de skulle skrive under; at der ligger en række elementer i straffedomstolen, som gør, at de betænkeligheder, amerikanerne har, og som man også kan have forståelse for, for så vidt efter vores opfattelse er opfanget i reglerne for straffedomstolen. Så det skal vi da ikke skjule. Det er en åben dialog med forskellige interesser og forskellige hensyn, hvor man så kan sige, det overordnede hensyn for os taler for, at der skal skrives under, og derfor har vi også den diskussion gående.

Det vigtigste er, at vi lytter til hinanden. Det så vi jo faktisk meget smukt i Monterrey, hvor EU først nåede frem til at sætte sin bistandsprocent op til 0,39 i gennemsnit fra 0,33, som altså giver 60 mia. kr. til ulandene i 2006.

Derefter kommer USA's bud så, som lyder på nogenlunde det samme beløb, og som betyder, at USA lægger 50 pct. oven i det, de hidtil har givet. Det betyder, at man går fra 0,10 pct. til 0,15 pct., alt for lavt, ingen tvivl om det, men det betyder trods alt, at i kraft af samspillet mellem EU og USA kommer der 120 mia. kr. ekstra ud. Det er da ikke en dyb uoverensstemmelse.

Det var noget af det, hr. Jeppe Kofod havde ret i. Det er, fordi vi jo har indset, at kampen også er en kamp mod verdensfattigdommen. Hr. Jeppe Kofod nævnte vandproblematikken, og det er jo rigtigt. Der er kolossalt mange mennesker, der dør af mangel på rent vand. Da jeg rejste derud – det kan være, jeg taler imod bedre vidende – men jeg husker tallene fra Nepal og Bangladesh for nogle år siden. Da skyldtes 25 pct. af dødsfaldene forurenede vand.

Så der en kamp dér, vi er fælles om, og som også er forudsætningen for, at man kan fastholde den alliance, som amerikanerne meget fornuftigt byggede op. I stedet for rask og hurtigt at slå igen efter den 11. september byggede man den globale alliance op.

Kl. 13.45

Men den har to sider, nemlig kampen mod terrorismen rets- og militærpolitisk set og så den langsigtede kamp mod fattigdommen. Der ser jeg så Monterrey og forhåbentlig også Johannesburg i det perspektiv, og der arbejder vi jo så med Global Deal. Global Deal er også blevet diskuteret her i dag, men det vigtige er jo, at hvis Global Deal skal blive en virkelig Global Deal med succes, skal EU og USA begge være med i den. At prøve at lave denne her opsplnitning og sige: Hvor er det vigtigt, at EU går alene, ja, det vil jo kun komme til at koste penge i forhold til,

hvad det kunne have givet, hvis amerikanerne kommer med om bord.

Der er meget store vanskeligheder omkring forberedelsen af Johannesburg, det er der ingen grund til at skjule. Det er ikke Danmarks skyld, det er ikke EU's skyld. Det er tilrettelæggelsen af arbejdet, som ikke går, som det skal.

Men EU arbejder meget konstruktivt og målbevidst under det spanske formandskab – det kommer vi tilbage til – for at få EU's bud på Global Deal frem, og der mener jeg, det er vigtigt, at amerikanerne er med. Det viste de jo så også viljen til i Monterrey.

Omkring Mellemosten, som har været diskuteret rigeligt nu, er det jo også tydeligt, at der lyttes til hinanden. Altså der er EU, som i hvert fald i 1999 sagde, at det skal ende med to stater, og det er, som statsministeren var inde på her, også regeringens målsætning. Men det var i marts måned i år, at amerikanerne for første gang skrev en resolution i FN, hvor de sagde to stater, og det er da tegn på, at man lytter til hinanden.

Det er EU, som hele tiden har sagt, at det i hvert fald i det sidste halve år er nødvendigt, at USA er med, og at det er nødvendigt, at USA tager teten. Der var kritik af Bush, da han som ny præsident sagde: Det dér var noget, Clinton gik rundt og arbejdede med, det holder jeg fingrene fra. Da var der masser af kritik af USA. Nu involverer USA sig så, kraftigt opfordret af EU, og så er der også kritik af USA. Jamen hvad skal de stakkels amerikanere gøre så?

Vi lagde pres på USA fra EU's side for at tage teten. Det er kun USA, der kan give sikkerhedsgarantier dernede, som Israel tør stole på, og derfor kommer der ingen fred dernede – ja, man tør jo ikke stole på hr. Holger K. Nielsens vilje til at stille soldater op dernede i hvert fald – uden at der kommer en garanti, som Israel tør stole på, i forbindelse med oprettelsen af den palæstinske stat. Det er jo pointen. Der skal være en garanti for, at de ikke ender med alligevel at gå efter hinandens struber bagefter.

Der kom så mødet, også efter initiativ fra EU, i kvartetten, altså EU, Rusland, FN og USA, i sidste uge. Det var den, der bad den amerikanske udenrigsminister om at rejse videre, og det vil sige, at der er EU med. Så at man snakker om fodnoter vil jeg i øvrigt nok også frabede mig, for fodnoter ville da være, hvis Danmark f.eks. havde sagt, at det var os, der tog af sted, og ikke USA i spidsen for kvartetten, eller at vi skulle

have økonomiske sanktioner, for det er der ikke nogen andre lande der går ind for.

Men det, at vi har ført den samme fælles politik og nogle steder er gået i front, f.eks. indkaldelsen af ambassadøren, andre steder lyttet til hinanden og i sidste instans hele tiden kommunikeret med USA, synes jeg faktisk viser, at vi er en fælles kraft.

Når hr. Keld Albrechtsen siger, at FN skal ind i billedet til løsning af konflikter – ikke nødvendigvis i forbindelse med Mellemosten, det var et mere generelt synspunkt fra hr. Keld Albrechtsens side – er vi jo enige om det. Vi ønsker også en international retsorden. Det er også derfor, vi er glade for WTO, tvistbilæggelsen, og vi er glade for, at FN bliver styrket hele tiden. Også ECOSOC styrker vi gerne.

Men så er det også værd at være opmærksom på, må jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at den europæiske styrkemulighed er det, FN trækker på. Altså FN har bedt USA tage sig af terrorismen i Afghanistan. Det er en FN-beslutning. FN har opfordret til, at der er et lead country, som går ind og er med til genopbygningen af Afghanistan. Det er det, United Kingdom påtog sig, hvor Danmark gik med begge steder.

FN's styrke ligger i medlemslandenes styrkemuligheder. Ellers har FN jo ikke nogen styrke. Så min pointe er altså, at det samarbejde, EU og USA har, faktisk er til gavn, fordi vi jo supplerer hinanden nogle steder, vi inspirerer hinanden nogle steder, vi presser hinanden nogle steder. Det er således til gavn for den globale udvikling i retning af mere fred, samhandel, harmoni og tvistbilæggelse, som vi faktisk går ind for. Derfor drejer det sig ikke om at splitte USA og EU ad, det drejer sig om at styrke det samarbejde.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der har også meldt sig to korte bemærkninger til udenrigsministeren. Det er først hr. Peter Skaarup, og derefter hr. Keld Albrechtsen. Og så kan vi gå i gang med anden runde.

Kl. 13.50

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Vi synes, at både statsministeren og udenrigsministeren her var inde på mange fornuftige betragtninger om situationen, som vi er enige i, men der var måske lige en enkelt ting dér, hvor udenrigsministeren skulle definere, hvad holdningen nu var i Folketinget til EU, og hvor uden-

rigsministeren sagde, at Dansk Folkeparti var modstander af EU.

Der til vil jeg sige, at der jo er områder, hvor EU virkelig kan gøre en forskel; det er der bestemt. Men der er også områder, hvor vi synes – og det er jo bl.a. vedtagelsen her i dag et udtryk for – at det er urealistisk at forestille sig, at EU på det sikkerhedspolitiske område skulle spille den rolle, som nogle her i Folketinget, nu også hr. Keld Albrechtsen åbenbart og hr. Holger K. Nielsen, har store ambitioner om at EU skulle spille.

Jeg synes, at et godt eksempel jo var, da man i EU-regi besluttede at sende en mæglingsmission til Mellemøsten, og hvor det viste sig, at man ikke forinden havde tjekket, at man så rent faktisk kunne møde den ene part, en af de to skurke, nemlig Arafat. Og der vil jeg godt spørge udenrigsministeren, om det er særlig heldigt, at EU på den måde bærer sig udiplomatisk ad som en slags klodsmajor. Er det rimeligt eller heldigt, at Danmark medvirker til, at EU på den måde dummer sig?

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Tiden er gået.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

I sin kommentar til mig var udenrigsministeren inde på et forsøg på at få FN's folkeret til at hænge sammen med EU-militæret. Det er jo her, det helt store problem ligger, må jeg sige til udenrigsministeren. Så det, man i EU kalder Petersbergopgaverne, er jo krigsførelse også uden FN-mandat.

Nu henviste ministeren også til USA's krigsførelse i Afghanistan. Det bygger jo på USA's egen fortolkning af den internationale retsorden og ikke på noget præcis mandat fra FN. Så ministeren pegede egentlig selv på det, som er det grundlæggende problem i opbygningen af en militær magt i EU, nemlig at det er en militær stormagt, som ikke baserer sig på den internationale retsorden og FN's beslutninger, ligesom det hele vejen igennem har været tilfældet for USA's vedkommende.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Til hr. Peter Skaarup vil jeg sige, at det vigtige er jo her, at EU har prøvet at spille en rolle og prøvet at få en dialog med parterne. Det er klart, det er ikke nogen heldig mission, det ved vi jo alle,

når man så ikke kommer frem til parterne. Jeg havde også foretrukket, at man havde sikret sig før man rejste, at man kunne komme frem til parterne.

Men det kan jo have haft den yderligere virkning, at det har fremskyndet det amerikanske forsøg, som heller ikke blev nogen succes, men som dog ikke er afsluttet, idet præsident Bush jo har besluttet, at Tenet skal sendes af sted nu. Så de har altså ikke opgivet det.

Men det viser, hvor svært det er. Powell kommer forgæves, ja, det gjorde Solana, og det gjorde hr. Mogens Lykketoft også, og vi er et par andre, der er taget forgæves ned i området for at prøve at stifte fred, så man kan jo ikke bebrejde den ene, at den ene ikke får held til det, når den anden heller ikke får held til det.

Men det væsentlige er, at både USA og EU prøver og bliver ved med at prøve. Der må man sige, og det er til hr. Keld Albrechtsen: Jamen FN's folkeret og EU's krisestyringsopgaver hænger da sammen. Der skal være nogen til at hjælpe FN med at få stabiliseret freden og skabt freden.

Vi har f.eks. FN's mission i Bosnien, der nu bliver til en politimission, hvor hr. Sven Frederiksen, den danske politichef, skal have ledelsen. Han leder både for FN for øjeblikket og for EU, og når der kommer en militær mission på et eller andet tidspunkt i Makedonien, Amber Fox, så er det jo også noget, alle er interesseret i, nemlig at Makedonien ikke falder sammen. Den kan vi så ikke være med i på grund af forsvarsforbeholdet, men det er da ikke rigtigt at sige, at folkeretten ikke stemmer sammen med EU's evner til at løse opgaverne politimæssigt eller militært.

Vi er ikke med i det militære, men her taler vi altså om det principielle, og det principielle er, at FN jo ikke er noget uden medlemsstaterne og medlemsstaternes mulighed til at implementere den fred, FN beder om i resolutionerne.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jo, men det er lige præcis her, den helt afgørende fejl er i udenrigsministerens redegørelse, for EU har ikke villet påtage sig nogen forpligtelse til at respektere folkeretten. Tværtimod siger Amsterdamtraktaten og Petersbergerklæringen, at EU kan iværksætte en krigsførelse, det, man kalder en fredsskabende aktion, også i tilfælde, hvor der ikke foreligger et FN-mandat, altså uden for folkeretten. Og USA har det samme princip.

Hvis USA føler, det er i USA's nationale interesse, så handler USA uden at afvente FN-mandat.

Kl. 13.55

Det er det fundamentale problem med EU og USA, at de ikke vil underordne sig folkeretten. Det vil jeg godt bede udenrigsministeren bekræfte og spørge, hvad udenrigsministeren så vil gøre for, at EU og USA fremover tilkendegiver, at de vil respektere folkeretten.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg synes, det er en meget interessant diskussion og også intellektuelt stimulerende, naturligvis. Vi har haft den før her i Folketingssalen. Vi havde den f.eks. omkring Bosnien, vi havde den omkring Kosovo – jeg tror, hr. Niels Helveg Petersen var udenrigsminister dengang – og der diskuterede vi meget, om man kunne gå ind, før FN havde anbefalet det. Der var det et spørgsmål, om man skulle se på, at folk blev dræbt og vente på, at Sikkerhedsrådet nåede til en beslutning, eller om man skulle sige, at her er en nødværgesituation, hvor man skal redde folk.

Rwanda-Burundi er et eksempel, hvor man måske skulle være gået tidligere ind og ikke skulle have ventet på noget fra Sikkerhedsrådet, som ikke kom. Det er jo faktisk det, man siger til sig selv nu. Med hensyn til Kosovo var det også et spørgsmål om at redde albanerne, og man kunne ikke vente på det.

Vi kan derimod sagtens forestille os situationer – og vi har været i de situationer – hvor Sikkerhedsrådet er i en slags stilstandssituation, hvor der nedlægges veto osv., men hvor vi da ikke kan se på, at naboer bliver slået ihjel, mens der er en stilstandssituation i Sikkerhedsrådet.

Så jeg vil ikke stå her og sige, at EU aldrig skal anvendes uden ifølge Sikkerhedsrådet, for der kan komme situationer, hvor vi er nødt til at reagere før Sikkerhedsrådet.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Keld Albrechtsen for tredje og sidste gang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Så kunne man jo sådan set spørge, hvorfor man så ikke for længst har grebet ind over for Israels krigsforbrydelser.

Jeg vil gerne stille udenrigsministeren det principielle spørgsmål om, hvad regeringen så vil gøre, hvis det er sådan, at der er en mangel i FN's traktat med hensyn til muligheden for akut

indgreb i en nødsituation, hvor flygtninge er på flugt, som ministeren f.eks. nævnte et eksempel på. Jamen så må den rigtige ordning da være, at man i FN's pagt indbygger en mekanisme, således at man på et lovligt grundlag kan rykke ud og beskytte disse flygtninge med fredsbevarende styrker.

Det kan da ikke være en løsning, at man udstyrer EU og USA med ret til selv at bestemme militære aktioner uanset folkeretten, og det er den situation, vi har nu. Men hvis udenrigsministeren og jeg kan være enige om, at vi har et problem, fordi folkeretten trænger til at blive udviklet og præciseret på det her punkt, så har vi nået et fremskridt i denne her debat, og den dialog vil jeg i så fald gerne gå ind i.

Jeg håber bare, ministeren vil medgive mig, at der er et hul i den internationale ret, og at det ikke skal overlades til USA og EU at være dem, der fortolker og vedtager den internationale folkeret uden om FN.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Det skal jeg gøre ganske kort. Selvfølgelig vil det være bedst, hvis vi har en international retsorden, hvor vi har alle spilleregler på plads og tid nok til at løse alle problemer efter spillereglerne.

Det er bare ikke altid, verden er sådan, og derfor kan man ikke ansvarligt stå og sige, at sådan skal det altid være, at sådan er det bedst, det arbejder vi for. Jeg sagde også i forbindelse med tvistbilæggelser, at sådan bør det være.

Men sådan er det jo ikke altid. Og jeg vil ikke stå her og sige, at EU, Danmark, USA skal afholde sig fra at træffe afgørende, vitale beslutninger, der kan redde tusinder af menneskeliv, fordi folkeretten har et hul. Vi kan da arbejde på at få stoppet hullet, men da hullet kun skal stoppes og kan stoppes, og når det er stoppet kun kan føre til handling efter en fælles vedtagelse, så er der jo altid situationer, hvor man kan risikere, at nogle blokerer vedtagelsen, og at folk til gengæld dør på grund af det.

Så derfor: Ja, vi arbejder for internationale aftaler. Nej, vi vil ikke være med til at stå med hænderne over kors, hvis vi kan forhindre dødsfald. Og i mellemøsten- og i israelsagen har vi jo også her i EU i mandags sagt til Israel: Vi vil have humanitære korridorer ind til Jenin og ind til Ramallah, således at nødhjælpen kommer frem. Vi var det første land, som protesterede kraftigt over, at nødhjælpen ikke kom frem og ambulancerne blev ødelagt.

Så der er ikke noget at komme efter dér, hvis vi skulle have det lille hip til israelpolitikken. Selvfølgelig skal palæstinenserne ikke komme, fordi der er et hul i folkeretten.

Kl. 14.00

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det ordføreren for forespørgerne, hr. Holger K. Nielsen.

Holger K. Nielsen (SF):

Det har på mange måder været en interessant debat, men den har også på visse punkter været en smule bizar, må jeg sige. Vi skal om lidt stemme om nogle forslag til vedtagelse, og der ligger et, der jo er flertal for, og som også bliver vedtaget, og som er foreslået af et bredt flertal i Folketinget: regeringspartierne og Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre.

Men ikke mindst her i den sidste del af debatten har vi jo oplevet et sandt hundeslagsmål mellem de partier, der står bag dette her forslag. Vi har oplevet en statsminister håne Socialdemokratiet for, at de er gået med i dette her forslag. Vi har oplevet en regering, der på ingen måde – på ingen måde – har tænkt sig at justere noget som helst i den politik, man har ført i forhold til USA.

Derfor må jeg sige, at det stadig væk underer mig ganske, ganske meget, at Socialdemokratiet er gået med på det her forslag. Jeg fatter det simpelt hen ikke. Jeg fatter ikke, at man vil give regeringen den fjer i hatten, at man nu kan gå ud og sige: Der har været opbakning til vores USA-politik, et bredt flertal i Folketinget bakker op bag regeringen, der ikke er nogen problemer i forhold til det, samtidig er der sat en kile ind i forholdet mellem Socialdemokratiet og venstrefløjen.

Vi havde fremsat et forslag til vedtagelse, og det er blevet sagt, at det er båret af antiamerikanisme. Nej, det er det ikke. Det er båret af den helt, helt realistiske analyse, hvor vi beklager, at USA kører meget mere ensidigt, end man har gjort hidtil. Vi beklager det simpelt hen, og så forsøger vi at drage nogle konklusioner af det.

Så er der mange, der har bemærkninger om, at venstrefløjen nu vil have en stærkere EU-udenrigspolitik, og hvad er nu det for noget. Jamen følger man da ikke med? Det har været en debat i SF gennem adskillige år.

Vi er faktisk kommet frem til, at hvis der skal leveres et modspil til USA, så kan lille Danmark ikke gøre det alene. Det kan Norge heller ikke

gøre alene. Der er vi nødt til at have et samarbejde. Og der er muligheder for at få et europæisk modspil til USA. Det er usundt med en verden, som er domineret fuldstændig af én enkelt magt.

Vi deler ikke den opfattelse, at alt, hvad USA gør, pr. definition er rigtigt. Jeg må konstatere, at det gør det borgerlige flertal i det her Folketing. USA er vores ven, og hvad USA gør er pr. definition det rigtige.

Vi har faktisk den kritiske holdning til USA, at vi siger, at det da godt kan være, de laver nogle ting, der er rigtige, men mange af tingene, som sker i øjeblikket, er faktisk hamrende forkerte: USA's manglende overholdelse af internationale aftaler, man udtræder af Kyotoaftalen, testbanaftalen, de forskellige andre former for internationalt samarbejde, hvor man kører, hvad jeg vil kalde en anarkistisk linje, hvor vi ønsker en international lov og orden-linje, hvor man skal respektere international lov og orden.

Dér ligger der en forskel mellem Europa og USA, og det er sørgeligt, synes jeg, at den danske regering så ukritisk bakker op bag den amerikanske linje, at der ikke er ansatser til at få et selvstændigt dansk, endsige europæisk svar i forhold til USA, at der ikke er tendenser til i det mindste at have en kritisk diskussion af de her ting, at man som blinde og døve ikke forholder sig til, at der i andre europæiske lande rent faktisk har været en debat, en kritisk debat, om de her spørgsmål.

Her fortsætter det. Vi skal bare støtte USA, og så skal det hele nok gå. Der er ingen grund til, at der bliver en selvstændighed og en kritisk linje i forhold til den amerikanske politik.

Men endnu en gang: Jeg synes, det er beklageligt, at Socialdemokratiet har ladet sig lokke af regeringen, af de borgerlige til at gå med i dette her forslag til vedtagelse. Når man hørte debatten til sidst, hvor statsministeren håned Socialdemokratiet og ikke havde ansatser til at komme i dialog med Socialdemokratiet, så må vi konstatere det sørgelige, der ligger i, at regeringen har snydt Socialdemokratiet. Der har været muligheder for at få en klar linje fra oppositionen, så befolkningen kunne se, at der her i Folketinget faktisk er to linjer...

Kl. 14.05

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg må lige bede om, at der bliver lidt mere ro herinde, for nu kører det altså op på høj støjstyrke.

Holger K. Nielsen (SF):

... at der er nogle klare skillelinjer, så folk kan se, at der her i Folketinget er forskelle i holdning til, hvordan vi skal håndtere de her store internationale spørgsmål.

Hører man på debatten, så er der jo forskelle. Det er ærgerligt, at det ikke lykkedes at få de forskelle manifesteret i nogle vedtagelser, og at vi i stedet har fået et forslag til vedtagelse, der i hvert fald af regeringen vil blive brugt til, at den kan legitimere sig og den politik, den har ført.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Det er et spørgsmål til det forslag til vedtagelse, som hr. Holger K. Nielsen er kommet med. Det er et spørgsmål, som går på, at der i forslaget står: »at arbejde for en selvstændig europæisk linje«, hvor jeg gerne vil have at vide, om det så er et opgør med den politik, SF tidligere har haft om, at man skulle have et forsvarsforbehold i det europæiske samarbejde.

Er det, hr. Holger K. Nielsen står og siger fra Folketingets talerstol, et opgør med den hidtidige politik?

(Kort bemærkning).

Jeppé Kofod (S):

Blot til hr. Holger K. Nielsen: Vi er også i Socialdemokratiet dybt forbløffede over den tone, som statsministeren vælger at bruge i den debat her. Men som i den her debat og i så mange andre debatter her i salen har vi altså set, at regeringen hellere vil føre en ukonstruktiv tone og blokpolitik i stedet for at prøve at samarbejde om væsentlige udfordringer, der står foran os.

For os har det været vigtigt, at vi sikrer, når Danmark overtager EU-formandskabet til efteråret, at den danske regering lægger sig på en linje sammen med de andre øvrige EU-lande, og man ikke fører en selvstændig linje og ikke følger EU-linjen og koordinationen, for man har set tendenser til, og vi nævnte nogle eksempler i vores ordførerindlæg, at den danske regering har ført en linje, som ikke stemte overens med de øvrige EU-landes, og det synes vi er dybt, dybt beklageligt.

Vi er glade for forslaget til vedtagelse. Vi er glade for, at man har fået et forslag, der er fremsat af partier minus Dansk Folkeparti, som jo heller ikke stemmer for dette her forslag. Vi synes, det vidner om, at der er et europapolitisk engagement i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Et svar til hr. Troels Lund Poulsen, som spørger, om det er et opgør med vores tidligere politik: Ja, i forhold til for 15 år siden så er der tale om et kraftigt opgør. Men ikke i forhold til vores politik omkring undtagelserne, for det her har intet som helst at gøre med undtagelserne. En fælles forsvarspolitik inden for EU har jo ikke noget som helst at gøre med, at vi skal føre en selvstændig linje i forhold til USA. Der er jo ingen, der drømmer om – heller ikke regeringen – at vi skal matche USA militært. Det er jo helt urealistisk. Det vil man jo heller ikke.

Det, det drejer sig om, er, at man på det økonomiske, det diplomatiske og det politiske område er villig til at føre en selvstændig linje i forhold til USA. Det betyder selvfølgelig ikke, at man pr. definition skal være i konflikt med USA. Det betyder, at man fører en selvstændig linje i den forstand, at hvis der bliver konflikter, så er man også villig til at tage konflikterne i stedet for som i øjeblikket, hvor man bøjer af, hvor man bøjer sig i støvet. Der er det vigtigere, at man som statsminister kommer over og taler med George W. Bush og klapper ham på ryggen, frem for at fremføre de meget store og vanskelige spørgsmål, der diskuteres i øjeblikket. Det er det, det handler om i den europæiske politik.

Det er en politik, som andre europæiske politikere har forsøgt at fremføre: Chris Patten, Joschka Fischer, Védrine og andre, og hvor den danske regering er et ekko af den amerikanske. Det er i den sammenhæng, vi skal se en selvstændighed i Europa i forhold til USA.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Det er igen et spørgsmål til hr. Holger K. Nielsen med hensyn til den brandtale, hr. Holger K. Nielsen nu holdt om vigtigheden af at samarbejde i EU. Det er jeg jo fuldstændig enig med hr. Holger K. Nielsen i. Jeg glæder mig så bare til at se, hvornår hr. Holger K. Nielsen og SF så ønsker, det er nødvendigt, at man ser på de forbehold, som vi har i øjeblikket, og som hr. Holger K. Nielsen og partiet SF har været de største advokater for. For med det brændende, glødende EU-hjerte, hr. Holger K. Nielsen nu pludselig har fået, så må det jo være tiden, hvor han kan fortælle, hvornår det er nødvendigt med et opgør.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må sige, at i betragtning af hr. Troels Lund Poulsens ungdommelighed skuffer det mig, at han ikke har mere fantasi. Han taler som en ældgammel politiker, der bare siger det hele igen og igen og igen.

Kunne det ikke tænkes, at der kunne diskuteres EU-politik, at der kunne diskuteres et europæisk svar til USA, uden at man tager undtagelserne ind. Hvad har undtagelser med det at gøre?

Det, jeg siger, er, at vi jo ikke forestiller os, heller ikke regeringen, det fremgik jo også klart af den tidligere udtalelse, at man på det militære plan skal udfordre USA, det ligger ikke i vores forslag til vedtagelse.

Vi ønsker ikke, at EU skal være en militær stormagt, men vi ønsker et stærkt EU-samarbejde, som kan definere en anden sikkerhedspolitik, som tager de globale problemer alvorligt, som tager den internationale retsorden alvorligt, som tager FN alvorligt, som tager WTO alvorligt i modsætning til USA, der efterhånden er blevet ligeglad med international ret og international lov og orden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 44 af Troels Lund Poulsen (V), Jeppe Kofod (S), Pia Christmas-Møller (KF), Niels Helveg Petersen (RV) og Jann Sjørnsen (KRF) vedtoges med 85 stemmer (V, S, KF, RV og KRF) mod 26 (DF, SF og EL).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 43 af Holger K. Nielsen (SF).

Forslag til vedtagelse nr. V 45 af Peter Skaarup (DF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Forespørgsel nr. F 21:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Vil regeringen redegøre for det spanske EU-formandskabs planer for EU?«

Af Charlotte Antonsen (V), Henrik Dam Kristensen (S), Kristian Thulesen Dahl (DF), Lars Barfoed (KF), Villy Søvnald (SF), Elisabeth Arnold (RV), Jann Sjørnsen (KRF) og Keld Albrecht- sen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 7/2 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 20/2 2002).

Sammen med denne sag foretoges:

16) Forespørgsel nr. F 39:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om sine planer for det danske formandskab for EU?«

Af Charlotte Antonsen (V), Henrik Dam Kristensen (S), Kristian Thulesen Dahl (DF), Lars Barfoed (KF), Villy Søvnald (SF), Elisabeth Arnold (RV), Jann Sjørnsen (KRF) og Keld Albrecht- sen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 4/4 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 9/4 2002).

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er dobbelt taletid til ordførerne, og vi giver først ordet til ordføreren for forespørgerne, fru Charlotte Antonsen.

Begrundelse

Charlotte Antonsen (V):

Folketinget har bedt regeringen om en redegørelse for det nuværende spanske samt fra det kommende danske formandskab.

I Europaudvalget har vi vedtaget en beretning, hvor vi lægger op til, at vi, hver gang der er et nyt formandskab i EU, skal drøfte sagen her i Folketingssalen. Det er naturligvis for at få overblik over, hvad der sker i EU, så det ikke kun er ved særlig festlige lejligheder, som f.eks. i forbindelse med folkeafstemninger, at vi drøfter EU i Folketingssalen.

Alle partier står bag forespørgslen, og det viser jo, at der er et særdeles stort ønske om at vide, hvad der foregår i det europæiske samarbejde. Det er vigtigt også for befolkningens forståelse for, hvad der sker, at EU-sagerne ikke alene drøftes bag lukkede døre i Europaudvalget, men